

URTËSIA

REVISTË FETARE, SHOQËRORE, ARTISTIKE.

BOTIM I SELISË SË SHENJTË TË

KRYEGJYSHATËS BOTËRORE BEKTASHIANE.

NR. 163 / MARS-PRILL / 2025

14 VJET, PA DEDE RESHAT BARDHIN

Në brendësi:

FITER BAJRAMI. KRYEGJYSHI BOTËROR, PRET BESIMTARË, PERSONALITETE TË LARTË SHETËRORË DHE DASHAMIRËS

Sheldiana JANO

Që në orët e para të ditës së mërkurë, 30 mars 2025, Festimi i Fiter Bajramit, ashtu si në traditë, solli në Selinë e Shenjtë Botërore Bektashiane në Tiranë, qindra besimtarë; personalitete të larta shtetërore, drejtues vendor, ambasadorë, klerikë bektashianë e drejtues të besimeve të ndryshëm fetarë...

FAQE 6-7

PËRKUJTOHET 149-VJETORI I LINDJES SË ISH-KRYEGJYSHIT BOTËROR, SALI NIAZI DEDE

Dita e mërkurë, 5 mars 2025, shënoi 149-vjetorin e lindjes së ish-Kryegjyshit Botëror Bektashian, Sali Niaz Dede. Nën përkujdesjen e Kryegjyshit Botëror Bektashian, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj, në Selinë Bektashiane, si dhe në institucionet e tjera bektashiane, brenda dhe jashtë vendit, u zhvilluan disa aktivitete dhe ritet përkujtimore përkatëse.

Të nderuar klerikë, myhybë, vëllezër e motra të bektashizmit, Nderojmë sot një figurë të lartë...

FAQE 8-9

FESTOHET 22 MARS, DITA E SULLTAN NEVRUZIT

Nga Shelda AGARAJ-JANO

Ditën e shtunë, 22 mars 2025, në mjediset e Selisë së Shenjtë Bektashiane në Tiranë, u festua Dita e Sulltan Nevruzit. Mjediset e Selisë së Shenjtë, ku u mbajtën ritet e këtij aktiviteti, ishin mbipopulluar si rrallë ndonjëherë nga besimtarë, klerikë bektashianë nga Shqipëria e vende të tjera, drejtues e përfaqësues të besimeve të tjerë fetarë, njerëz të artit, kulturës, teologj, studiues të njohur etj, në ditën e shënuar të Sulltan Nevruzit. Ritet e kësaj dite, u drejtuan nga Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj.

FAQE 14-15

14 VJET, PA DEDE RESHAT BARDHIN

Besimtarë të shumtë, klerikë bektashian e të besimeve të tjera fetare, familjarë, intelektualë të shumtë, miq e dashamirës ishin të premtën e 4 prillit 2025, në mjesdiset e Selisë së Shenjtë të Kryegjyshit Botërore në Tiranë, për të kryer ritet e përkujtuar 14-vjetorin e varrosjes së ish-Kryegjyshit Botëror Bektashian, Haxhi Dede Baba, Reshat Bardhit. Kishte të ardhur dhe nga Maqedonia e Veriut, Kosova e vende të tjera të Europës e më gjerë, ku punojnë e jetojnë bektashinj. Që nga ora 10:00 e kësaj dite, Kryegjyshi Botëror Bektashian, Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj, priti besimtarët e shumtë, ndërsa në orën 12:00 të po kësaj dite, përsëritet të pranishmit. Në vijimësi, u bë falja dhe ritet e tjera të kësaj ceremonie. Vizitat e pritjet, vazhduan dhe pas drekës së përbashkët. Krahas të tjerave, për të ardhurit, nga organizatorët, ishin marr dhe masa të tjera në funksion të kësaj dite. Po ashtu, kujtimi i 14-vjetorit të ndarjes nga kjo jetë e Dede Reshatit, u bë dhe në gjyshatat e tjera bektashiane, brenda e jashtë Shqipërisë.

PËRSHËNDETJA E KRYEGJYSHIT BOTËROR, HAXHI DEDE BABA, DEDE EDMOND BRAHIMAJ:

Në emër të Zotit Mëshiruesit, Mëshirëbërësit! Të nderuar të ftuar, besimtarë! Të nderuar dashamirës, bijë dhe bija shpirtërorë të Dede Reshat Bardhit! Jam i nderuar sot, që me pjesëmarrjen tuaj, nderojmë në këtë 14 vjetor të kalimit nga jeta, me lutje dhe dua' e mevlud, Kryegjyshin dhe Myrshidin tonë shumë të dashur Dede Baba Reshat Bardhi.

Kryegjyshi fort i nderuar nga çdo njeri, pavarësisht pozitës, moshës, kombësisë, që i përkiste përulëj me nderime përpara figurës së Shenjtë të Tij. Myrshydi ynë dha shpirtin dhe jetën për bektashizmin, sakrifikoi gjithçka kishte, veçse bektashizmi të riniste udhën e ndalur padrejtësisht nga regjimi i ashpër komunist. Sakrifikoi për t'i ndenjur afër

Gjatë zhvillimit të ceremonisë

Dede Ahmetit dhe për t'i shërbyer atij me përulësi. Drejtoi me urtësi në rihapjen e demokracisë dhe ndoqi udhëzimet e fjalët e urta të Myrshidit të Tij, Dede Ahmetit. Përballoi furtuna të konflikteve të 1997 në Shqipëri, por e mbrojti me guxim dhe trimëri Kryegjyshatën dhe teqetë e tij, mirëpriti qindra shtetas Kosovare gjatë luftës në Kosovë në Teqe, ju dha strehim e ushqim dhe i konsideroi si bijtë e bijat e tij. Mikpritje qindra, mijëra, miliona besimtarë në pelegrinazhet e Malit të Tomorrit në vite, e po kështu në Martanesh tek Ballëm Sulltani, në Tetovë tek 'Harabati..', në Gjakovë, deri në Detroit tek Baba Rexhebi.

Nderojmë sot një njeri të thjeshtë, njerëzor, ndihmues, i gjendur, përkrahës por Madhështor në Shenjtërinë e tij. Gjatë misionit të tij të shenjtë e mistik, ai dekretoi baballarë, dervishë, myhibë e myhibe, ju dha të gjithëve besimin dhe mbështetjen e tij që shërbimi të ishte ashtu siç e meritonte. Dhe kjo është detyra jonë, të vazhdojmë udhën e tij siç kemi bërë në këto 14 vite në mungesë të tij, me urtësi, dashamirësi, përkushtim, devotshmëri, në mënyrë që vepra që la pas t'i mbijetojë çdo furtune dhe stuhie që sjell koha. Dede Baba Reshat Bardhi, ndriçoi këtë vend me mirësinë e tij, dhe mistika e tij ngelet e provuar nga shumë besimtarë e besimtare, fryma e tij e Shenjtë është ende mes nesh, duhet ta ruajmë atë, si gjënë më të çmuar e me vlerë. Të gjithë ne, por edhe ata që s'mundën

të na bashkohen, lutemi sot, për këtë Shenjtor që shpirti i Tij të prehet në paqen e amshuar, që vepra e tij të vijojë, që bektashizmi të qëndroj i bashkuar sepse rrënjët e tij janë të thella, që Kryegjyshata Botërore Bektashiane të vijojë punën si një institucion i pavarur politikisht, ekonomikisht nga çdo njeri me qasje interesash që nuk bazohen në besim. Misioni i Tij vazhdon, bektashizmi do të vijojë ta kujtojë këtë figura emblematike të vuajtjeve, të mbijetesës, historia tashmë ka shkruar në rreshtat e saj veprën e ndritur të këtij Shenjtori të paharruar për të gjithë! "Sepse Vdekja është afër dhe shoqëria jonë e përbashkët është e shkurtër. Lum ai njeri që e mbajti gjithmonë jetën pas vdekjes në sy, që kujtoi Ditën e Gjykimit me të gjitha veprat e tij, që bëri një jetë të kënaqur dhe që ishte i lumtur me fatin që Zoti i kishte caktuar". Imam Aliu (a. s) Shpirti yt u prehtë në paqe Myrshidi im! Zoti na bekoftë të gjithëve !Amin! ...Ish-Kryegjyshi Botëror Bektashian, Dede Reshat Bardhi ka lindur më 4 mars 1935, në fshatin Lusën të Kukësit, në Veriun e Shqipërisë. Në moshën 6 -7 vjeçare, fillon të mësojë shkrim e këndim në gjuhën shqip dhe arabisht nga hoxha i fshatit. Në vitin 1944, familja e tij vendoset në rrethina të Tiranës, shumë pranë vendit ku sot ndodhet Selia e Shenjtë e Kryegjyshit Botëror Bektashian. Reshati vazhdon mësimet në shkollë ndërsa kohën e

Nga ritet fetare në ceremoni

lirë e kalon me studime të Kuranit. Në fillim të viteve 50 të shekullit të kaluar, Reshat Bardhi ka tërhequr vëmendjen e Kryegjyshit Botëror të asaj kohe Ahmet Myftarit, i cili ka parë tek djaloshi prej Lusnës të largët, jo vetëm prirjet mistike dhe fetare por edhe shembuj të një besnikërie të thellë. Ai bëhet udhëheqës shpirtëror i Bardhit dhe sipas rregullave bektashiane e drejton atë në rrugën mistike të çelur nga Haxhi Bektash Veliu. Në gusht të vitit 1954, Reshat Bardhi vishet dervish. Për arsye se shteti komunist shqiptar, kishte projektuar rrënimin e besimeve fetare, në vitin 1958 ai e internon në fshatin Drizar të Mallakastrës. Në teqenë e Drizarit, do të shkonin fshehurazi besimtarë nga Kosova dhe Delvina, nga Kruja dhe Përmeti, nga Dibra e Vlora, nga Tetova dhe Skrapari. Me rrënimin e objekteve të kulteve fetare në Shqipëri në vitin 1967, dervish Reshat Bardhi do të shkonte në Tiranë, për të provuar të tjera dhimbje fizike dhe shpirtërore. Ka punuar deri në vitin 1991 si punëtor krahu duke mos e humbur për asnjë moment besimin tek Zoti. ...Dede Reshat Bardhi ka një meritë të padiskutueshme për ringritjen e bektashizmit. Në vitin 1991 Reshat Bardhi riorganizon bektashizmin në Shqipëri me gjithë strukturat. Reshat Bardhi është shpallur Kryegjyshi Botëror i Bektashinjve, në Kongresin e VI bektashian të vitit 1993. E gjallëroi besimin bektashian, ringriti nga themelet objektet e kultit brenda dhe jashtë territorit të Shqipërisë. Dha një shembull të shkëlqyer të tolerancës fetare. Ai ka marrë pjesë në konferenca

e takime ndërkombëtare të niveleve të lartë fetare si në: Më 22 mars 1991, ka pritur në Selinë e Shenjtë të Kryegjyshit Botëror Bektashian, Nënë Terezën dhe disa motra të urdhrorit të saj nga Kolumbia dhe Spanja; në nëntor 1991, në Mekë, pritet nga autoritete të lartë fetare të Arabisë Saudite, në shkurt të vitit 1992 shkon në komunitet

Dede Edmond Brahimaj, duke drejtuar ritet e ceremonisë

tin bektashian në Detroit të SHBA-së, ku pritet nga Baba Rexhebi; në gusht 1993 viziton teqenë-muze të Haxhi Bektash Velit në Turqi ku pritet nga mijëra besimtarë bektashianë të ardhur nga Azerbajxhani, Kazakistani, Pakistani etj. U prit gjithashtu në drekë të veçantë nga Kryetari i Bashkisë së qytetit, Haxhi Bektash etj... Që nga viti 1991 dhe deri në ikjen nga kjo jetë; në Selinë e Shenjtë të Kryegjyshit Botëror Bektashian, Dede Reshat Bardhi ka pritur në çdo festë fetare, Presidentin, Kryeministrin, Kryetarin e Kuvendit të Shqipërisë, Ministrat dhe të gjithë ambasadorët e trupit diplomatik të akredituar në Tiranë. Në vitin 1994-1995 shkon dy herë në Iran ku pritet nga drejtuesi më i lartë i fondacionit të Ehli-Bejtut, Z. Hossein Miri si dhe personalitete të lartë fetare nga Irani,

India dhe Kuvajti. Në mars të vitit 2001 ftohet në audiencë të veçantë nga Papa Gjon Pali në Vatikan; në gusht të vitit 2002, në Haxhi Bektash të Turqisë pritet midis të tjerëve nga Kryeministri turk, Eçevit; në tetor të vitit 2002 merr pjesë në Konferencën Ndërkombëtare të OSBE-ODIR, në Azerbajxhan, në tetor të vitit 2003 ftohet në Vatikan, ku merr pjesë në ceremoninë e shenjtërimit të Nënë Terezës, e pritet sërish nga Papa Gjon Pali; në shkurt 2004 merr pjesë në Konferencën Botërore për Paqe dhe Tolerancë të organizuar nga Patriarkati Ekumenal; në prill të vitit 2004 merr pjesë në simpoziumin e ale-vi-bektashinjve në Gjermani; në tetor të vitit 2005 pret në Tiranë me rastin e Kongresit VIII Botëror të Bektashinjve, Ministrin e Kulturës dhe Turizmit të Turqisë, Z. Atilla Koç, Prefektin e Nevshahir, dhe Kryetarin e Bashkisë së qytetit Haxhi Bektash; në dhjetor të 2005 përshëndet në Prishtinë Kongresin e Lidhjes Shqiptare në Botë; në maj 2006 ka pritur në Selinë e Shenjtë të Kryegjyshit Botëror në Tiranë, Sekretarin e Shtetit të Vatikanit, Z. Xhovani Lajola; në qershor 2006, pret në Selinë e Shenjtë në Tiranë Kryetarin e Parlamentit të Turqisë, Z. Bylent Arinç; ka marrë pjesë në Konferencën Botërore të Liderëve Fetare në Kioto të Japonisë; në tetor 2007, pritet në Stamboll nga lideri mysliman i Turqisë, Prof.

Ali Bartokogly si dhe Kryemyftiu i Stambolli Mustafa Cagrici. Në nëntor 2007 pritet nga Kryeministri i Maqedonisë, Z. Gruevski; në shtator 2008 është pritur në Tiranë nga Kryeministri i Turqisë Tahip Erdogan; më 13 tetor 2009, u prit nga Senatori Kanadez Noel A. Kirsella, gjatë vizitës së tij në Tiranë; në maj të vitit 2010, në Çorum të Turqisë, pritet nga Ministri i Shtetit i Turqisë dhe i jepet statuja simbolike e paqes, për kontributin e tij të shquar, në rrafsh të tolerancës fetare etj... Dede Reshati ndërroi jetë më 2 prill të vitit 2011. Është dekoruar me medaljen: "Pishtar i Demokracisë" dhe urdhrat "Naim Frashëri i Artë" e "Flamuri Kombëtar". Dede Reshati është qytetar nderi i Tiranës, Krujës, Kukësit, Beratit, Frashërit, Kavajës, Bulqizës, Gjirokastrës, Mallakastrës etj.

FITER BAJRAMI. KRYEGJYSHI BOTËROR, PRET BESIMTARË, PERSONALITETE TË LARTË SHTETËRORË DHE DASHAMIRËS

Sheldiana JANO

Që në orët e para të ditës së mërkurë, 30 mars 2025, Festimi i Fiter Bajramit, ashtu si në traditë, solli në Selinë e Shenjtë Botërore Bektashiane në Tiranë, qindra besimtarë; personalitete të larta shtetërore, drejtues vendor, ambasadorë, klerikë bektashianë e drejtues të besimeve të ndryshëm fetarë, teologë, historianë e studiues, besimtarë dhe dashamirës të shumtë. Ata uruan e u pritën nga Kryegjyshi Botëror Bektashian, Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj. Vizitat dhe ritet e kësaj dite, nisën në orën 10:00 e vazhduan gjithë ditën. Ndër personalitetet që vizituan Selinë e Shenjtë Bektashiane ishin dhe Presidenti i Republikës së Shqipërisë, z. Bajram Begaj; Ministria e Arsimit; titullarë e përfaqësues, nga Ambasada e Kosovës; nga Ambasada e Shteteve të Bashkuara të Amerikës; Ambasadori i OSBE në Shqipëri; nga Ambasada e Ukrainës; nga Ambasada e Bullgarisë; nga Ambasada e Japonisë, nga Ambasada e Sllovakisë; nga Ambasada e Izraelit; nga Komuniteti Mysliman i Shqipërisë; nga Kisha Ortodokse Autoqefale; Nga Kisha Katolike; nga Nunziatura Apostolike etj...

Kryegjyshi Bektashian me Presidentin e Republikës e bashkëshorten e tij

Pas urimit e bisedës, Presidenti Begaj dhe Kryegjyshi Dede Edmond Brahimaj, dhanë prononcime të shkurtra për mediat. Ndër të tjera, Presidenti Begaj pohoi: "...Jam këtu në Kryegjyshatën Botërore Bektashiane, bashkë me Baba Mondin, për t'u uruar besimtarëve myslimanë por dhe gjithë

shqiptarëve, Fiter Bajramin, këtë ditë të shënuar. Është momenti të kujtojmë thëniet e Kuranit Famëmadh dhe fjalët e Profetit Muhamed në punën e jetën tonë dhe ti zbatojmë në jetë. Shpresoj që agjërimi i muajit të Ramazanit të jetë i pranuar, për të qenë më të mirë, më solidarë, më të bashkuar, për të ruajtur, pasuruar ato vlera

Kryegjyshi Bektashian, Dede Edmond Brahimaj, me ministren, Ogerta Manastirliu

Dede Edmond Brahimaj, me ambasadoren e Izraelit

Dede Edmond Brahimaj në takim me diplomatë dhe personalitet

që kemi trashëguar, harmoninë fetare.. Faleminderit baba Mondi dhe gëzuar këtë ditë të madhe...” Ndërsa Kryegjyshi Botëror Bektashian, Dede Edmond Brahimaj, ndër të tjera tha: “...Falënderoj Presidentin e Republikës, personalitetet e tjerë dhe besimtarët bektashianë e dashamirës që erdhën sot e na uruan në këtë ditë të shënuar të Fiter Bajramit dhe u uroj nga zemra, ‘Gëzuar për shumë vite

festën e bekuar të Fiter Bajramit!’.

Paçin paqe, shëndet e harmoni në familje. Nëpërmjet agjërimit, në Muajin e Shenjtë të Ramazanit, ne gjetëm e përjetuam një ndjenjë paqe, shërimi shpirtëror, testuam forcën për përkushtimin ndaj Zotit. Le të na shërbej kjo periudhë dhe kjo ditë e bekuar e ditës së sotme, që të bashkohemi në një lutje për më shumë shpresë e paqe, të lutemi që luftërat e konfliktet e dhunshme kudo ku janë, të pushojnë, të

Dede Edmond Brahimaj me ambasadoren e Japonisë

Dede Edmond Brahimaj Ambasadorin e OSBE-së

Dede Edmond Brahimaj, me përfaqësues të Komunitetit Mysliman të Shqipërisë.

mbushen zemrat e njerëzve me dashuri dhe të mos humbin më jetë njerëzish të pafajshëm, të kemi ditë më të mira e harmoni, solidaritet e dhembshuri. Të forcojmë dashurinë e vëllazërinë, të duam më shumë vendin. Zoti u bekoftë!”.

Dede Edmond Brahimaj, duke pritur personalitetet

PËRKUJTOHET 149-VJETORI I LINDJES SË ISH-KRYEGJYSHIT BOTËROR, SALI NIAZI DEDE

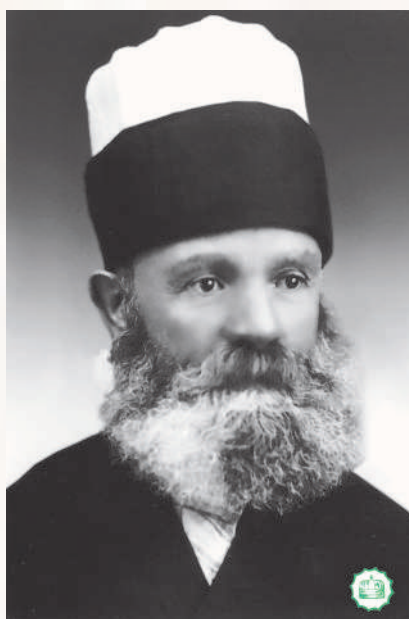
Dita e mërkurë, 5 mars 2025, shënoi 149-vjetorin e lindjes së ish-Kryegjyshit Botëror Bektashian, Sali Niazi Dede. Nën përkujdesjen e Kryegjyshit Botëror Bektashian, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj, në Selinë Bektashiane, si dhe në institucionet e tjera bektashiane, brenda dhe jashtë vendit, u zhvilluan disa aktivitete dhe ritet përkujtimore përkatëse.

Përsëritja e Kryegjyshit Botëror Dede Edmond Brahimaj:

Të nderuar klerikë, myhybë, vëllezër e motra të bektashizmit, Nderojmë sot një figurë të lartë, Dëshmor i Atdheut, Kryegjyshi Botëror i Bektashinjve Sali Njazi Dede Baba, në 149 vjetorin e lindjes.

Kryegjyshi Botëror Sali Njazi Dede Baba, me origjinë shqiptar, nga Starja e Kolonjës vendosi për transferimin e Qendrës Botërore Bektashiane në Shqipëri, u këshillua me këshillat gjyshërore dhe erdhi në Shqipëri më 28 janar 1930. Drita ishte çelur në Shqipëri falë vendimeve historike të Kongresit të Lushnjës i cili mori në mbrojtje besimet fetare.

Kryegjyshata Botërore Bektashiane ka histori të hershme dhe sot është një nga të katër komunitetet tradicionale fetare

Ish-Kryegjyshi Botëror, Sali Niazi Dede

në Shqipëri që gëzon autoritet të plotë. Me punën e tij të palodhur Hirësia e Tij, Kryegjyshi Sali Njazi, fis shqiptar, njëhej si Papa i gjithë bektashinjvet të botës, u

vendos në Tiranë si Kryegjyshi i Shqipërisë dhe i gjithë botës. Mbetet në histori si një drejtues i aftë, dhe krijues i talentuar i letërsisë fetare, sepse ishte një atdhetar i madh. Mëndja dhe dora e tij nuk firmosi pushtimin e vendit nga Italia më 1939. Ai kishte ndjenjën e lartë të atdhedashurisë dhe e ngriti bektashizmin në Shqipëri në një përmasë të re historike, duke pasuruar traditën bektashiane që vazhdon dhe sot. Me këtë qëndrim vërtetoi thënien e Haxhi Bektash Veliut se me fikjen e dritës nga Lindja, ajo ka për t'u ndezur në Perëndim.

Sali Njazi Dede Baba, erdhi në Shqipëri me idenë e qartë për rritjen e besimit bektashian, pikërisht në jugperëndim të Europës të krishterë. Kleriku i shquar predikoi frymën tradicionale të besimit bektashian dhe të besimtarëve të thjeshtë. Mbretit Zog duke

Pjesëmarrës në aktivitetet

edukoi ndenjën e atdhetarisë, si dhe i shpalli kundërshti të hapur pushtuesit.

Për të gjitha këto vlera atdhetare Sali Njazi Deden në 28 nëntorin e vitit 1941, u vra nga dora armike, duke menduar se do të trembte krejt armatën e klerikëve bektashian. Sali Njazi Dede Baba, ra dëshmor për kryerjen e misionit të tij të shenjtë. Të gjithë klerikët kanë dëshmuar atdhetari dhe dëlirësi shpirtërore po aq sa myrshidi i tyre, i rënë theror, duke mos u pajtuar me pushtuesin, me tiranitë dhe idetë që e vdisnin lirinë njerëzore. Figura emblematike e Sali Njazi Dedeit është nderuar dhe në emëtimin e pullës shqiptare në vitin 2001. Ai ka marrë titullin

“Dëshmor i Atdheut”

vendim nr. 505, datë 20.12.2011, të Komisionit Qendror të Statusit të Dëshmorit të Atdheut, nga Presidenca është vlerësuar me “Urdhrin e Klasit të Parë” në vitin 1993 dhe “Nderi i Kombit” në vitin 2019. Këto dhe të tjera vlerësime i bëjnë nder jo vetëm besimit bektashian, por krejt Shqipërisë dhe botës.

Kjo figurë e ndritur prej kleriku dhe martiri na bën të

gjithëve ne krenarë, do të mbetet përjetësisht një figurë e ndritur, si një shembull i shkëlqyer dinjiteti, krenarie, mirësie dhe atdashedurie. Sali Njazi Dede ishte dhe mbetet ideatori dhe ndërtuesi i godinës madhështore të bektashizmit, ishte modeli i klerikut me dije të mëdha, me urtësi dhe tolerancë! Zoti na bekoftë të gjithëve! Amin!

respektuar vullnetin e klerikëve bektashian me dekret të veçantë e emëroi në mars 1930 Sali Njazi Dedenë, Kryegjysh Botëror të Bektashinjve.

Sali Njazi Dede u vu në krye të punëve të vështira për organizimin sa më të mirë të besimit veçanërisht në trojet shqiptarë. Ai arriti të kultivonte tek çdo besimtar që zemra e tij të rrihte me

dashurinë e madhe për atdheun. Me kujdes fetar dhe intelektual përgatiti kongrese dhe statute bektashianë, si klerik i devotshëm, ishte i pari në zbatimin konkret të kodeve zakonorë bektashiane. Kudo në doktrina ai shfaqti urtësi dhe thjeshtësi emblematike, ruajti traditën brenda besimit, të rrugës së ndritur të Haxhi Bektash Veliut,

AKTIVITETE PËR 90-VJETORIN E LINDJES SË ISH-KRYEGJYSHIT, DEDE RESHAT BARDHI

Të martën, më 4 mars 2025, në ditëlindjen e 90-të të ish-Kryegjyshit Botëror Bektashian, Dede Baba, Reshat Bardhi, në Selinë e Shenjtë Bektashiane, pati një seri aktivitete. Krahas vizitave të shumta gjatë gjithë ditës, pasdite, u zhvillua vepërimtaria për jetën dhe veprën e Dede Reshatit.

Fjala përshëndetëse e Kryegjyshit Botëror Bektashian, Shenjtërisë së Tij, Haxhi Dede Baba Edmond Brahimaj, u ndoq filmi dokumentar, “Ringjallja e Bektashizmit”, kushtuar jetës së Dede Reshatit. Me interes u ndoq dhe ekspozita fotografike, me të njëjtin ob-

Dede Edmond Brahimaj, gjatë mbajtjes së fjalës së rastit.

jekt. Kjo ditë u përkujtua dhe në teqenë e Greshicës, Mal-lakastër dhe në teqe të tjera bektashiane.

Pjesëmarrës në aktivitet

Dede Edmond Brahimaj dhe Ministri i Brendshëm, Ervin Hoxha

KRYEGJYSHI BOTËROR, HAXHI DEDE BABA, EDMOND BRAHIMAJ, PRET MINISTRIN E BRENDSHËM Z. ERVIN HOXHA

Ditën e premte, më 7 mars 2025, Kryegjyshi Botëror Bektashian, Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj priti në një takim të veçantë Ministrin e Brendshëm, z. Ervin Hoxha.

Gjatë kësaj vizite, Kryegjyshi e njohu Ministrin Hoxha me historinë e bektashizmit, traditën, dialogun e tolerancën fetare ndër vite në Shqipëri,

punën dhe veprimtarinë e Komunitetit Bektashian në shërbesë të përmirësimit të edukimit, bashkëjetesës dhe harmonisë fetare. Një-

Duke vizituar museun e bektashinjve

kohësisht, Kryegjyshi, bëri edhe një panoramë të gjerë të vlerave fetare për demokraci, luftë parimore ndaj radikalizmit e çdo lloj ekstremizmi, që është në kundërshtim me paqen, mirëqenien dhe vlerat demokratike të shoqërisë shqiptare. Fokusi i bisedës kishte të bënte me bashkëpunimin e vazhdueshëm ndër-institucional, vëmendjen dhe mbështetjen e policisë së shtetit ndaj aktiviteteve e pelegrinazheve që zhvillon Kryegjyshata Botërore Bektashiane.

Kryegjyshi Botëror, Dede Edmond Brahimaj e falënderoj ministrin Hoxha, duke i shprehur një mirënjohje të thellë për këtë vizitë dhe vlerësimet që dha për Komunitetin Bektashian, Kryegjyshatën Botërore dhe rolin e klerikëve në vite.

Gjithashtu, ministri Hoxha zhvilloi edhe një vizitë në ambientet e Selisë së Shenjtë, Odeon; Muzeun e Bektashizmit, Bibliotekën, Fototekën dhe mjedise të tjera, ku Kryegjyshi dhe specialistët përkatës, i shpjeguan dhe i'u përgjigjën me detaje interesit të tij.

Pelegrinazhi në Vendin e Mirë, Mali i Shëndëllisë-Greshicë

ZHVILLOHET PELEGRINAZHI BEKTASHIAN, NË TEQENË E GRESHICËS-MALLAKASTËR

Më 14 mars
2025 u
zhvillua
pelegrinazhi
në teqenë e

Greshicës-Mallakastër (Vendi i Shenjtë, në malin e Shëndëllisë). Merrnin pjesë besimtarë bektashian nga Aranitasi, Kalenja, Osojë, Hekali, qyteti i Ballshit, Fieri, Tirana etj... Në këtë aktivitet, mori pjesë dhe Kryegjyshi Botëror Bektashian, Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj, i cili drejtoi dhe ritet e kësaj ngjarje të shënuar. Dede Baba, Edmond Brahimaj bëri lutjen e rastit dhe uroi të gjithë pelegrinët, “Paçi bekimet e të madhit Zot”. Ai gjithashtu vuri theksin se ky vend do rregullohet dhe historia e këtij objekti do të

dalë më e plotë nga hulumtimet në arkiva dhe burimet historike. Dede Edmondi shtoi se ky është vend i mrekullueshëm jo vetëm

si vend i shenjtë por dhe mrekulli natyrore, nga ku në horizont duket Tomorri në lindje, Karaburuni dhe deti në perëndim.

Dede Edmond Brahimaj me Hirësi Joanin

KRYEGJYSHI BOTËROR, HAXHI DEDE BABA, EDMOND BRAHIMAJ, URON KRYEPESHKOPIN E RI TË KOASH, HIRËSI JOANIN

Më 16 mars 2025, me anë të një shkrese, Kryegjyshi

Botëror Bektashian, Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj ka përcjellë urimet e Tij kreut të ri të Kishës Ortodokse Autoqefale të Shqipërisë Fortlumturisë së Tij, Joan Pelushi, i cili u zgjodh në krye të KOASH-it nga Sinodi i Shenjtë i tij.

FESTOHET 22 MARS, DITA E SULLTAN NEVRUZIT

Nga Shelda AGARAJ-JANO

Ditën e shtunë, 22 mars 2025, në mjediset e Selisë së Shenjtë Bektashiane në Tiranë, u festua Dita e Sulltan Nevruzit. Mjediset e Selisë së Shenjtë, ku u mbajtën ritet e këtij aktiviteti, ishin mbipopulluar si rrallë ndonjëherë nga besimtarë, klerikë bektashianë nga Shqipëria e vende të tjera, drejtues e përfaqësues të besimeve të tjerë fetarë, drejtues shtetërorë e lokalë, ministra, deputetë, politikanë, njerëz të artit, kulturës, teologë, studiues të njohur etj, në ditën e shënuar të Sulltan Nevruzit. Ritet e kësaj dite, u drejtuan nga Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj. Në këtë aktivitet, përveç klerikëve bektashianë e të besimeve të tjerë nga Shqipëria, Maqedonia e Veriut e Kosova, merrnin pjesë dhe: Kryetarja e Kuvendit të Shqipërisë, Znj. Elisa Spiropali; deputetja Jorida Tabaku; Ministri i Brendshëm; Ministri i Bujqësisë; Kryetarja e Njesisë Bashkiake Nr 1, Tiranë; Kryetari i Njesisë Bashkiake Nr 2 Tiranë; Përfaqësuesi i Ambasadës Amerikane në Tiranë; përfaqësuesi i Ambasadës së Bullgarisë; ai i Ambasadës së Hungarisë; Ambasadori i Shqipërisë në Maqedoninë e Veriut; Kryetari i Kishës Ortodokse të Shqipërisë, Kryepeshkopi Joan; Kryetari i Komunitetit Mysliman të Shqipërisë, Haxhi Bujar Spahiu; Aqipeskvi Metropolitan, Monsinjon Arjan Doda; Sekretari i VUSH, poetja franceze Laure Cambau, muzikologja italiane Liciana Manca. .. Në ritet e këtij eventi, ishin inrganuar dhe interpretimet e aktorëve Bujar Asqeriu e Dritan Boriçi.

Pamje nga Ceremonia e Sulltan Nevruzit

PËRSHËNDETJE E KRYEGJYSHIT:

Në emër të Zotit, Mëshiruesit, Mëshirëbërësit! Të nderuar klerik bektashinj, dhe të komuniteteve fetare të tjera fetare në Shqipëri dhe jashtë saj! Të nderuar besimtarë e dashamirës të bektashizmit! Të nderuar përfaqësues të institucioneve qendrore dhe vendore në vend! Të nderuar përfaqësues të trupit

Kryegjyshi, Dede Edmond Brahimaj duke përshëndetur pjesëmarrësit

Diplomatik të akredituar në vendin tonë! Jam i nderuar që me praninë tuaj ndajmë këto momente të gëzueshme të kësaj ceremonie fetare dhe feste kombëtare të Sulltan Novruzit, ditëlindjes së Imam Aliut. Duke cituar Profetin Muhamed ‘Aliu është ‘si shpirti im’ (ka-nafsi). Ai i tha ‘Aliut: ‘Ti je prej meje dhe unë jam prej teje’ “Vërtet, ‘Aliu është prej meje dhe unë jam prej tij dhe ai është vali (mbrojtësi/mjeshtri shpirtëror) i çdo besimtari pas meje”.

Përkujtojmë në këtë ditë të shënuar Imam Aliun, në këtë ditë festive të ekuinoksit pranveror një figurë të shquar të bektashizmit Imam Aliun. Në këtë ditë reflektimi të thellë shpirtëror të historisë së Imam Aliut dhe dashuria e madhe që Profeti Muhamed kishte për të, duhet të kuptojmë se jeta e përkohshme materiale duhet jetuar duke bërë vepra të mira, duke treguar dashamirësi me njëri tjetrin e duke besuar në Zot. “Asgjë nuk ndodh në këtë tokë dhe në qiell përveçse me shtatë fazat e mëposhtme: Vullneti, nijeti, kaderi,

Nga pritja e personaliteteve.

dekreti, lejimi, libri dhe zbatimi. E kush mendon se mund ta zvogëlojë ndonjërrën nga këto faza, ai me të vërtetë ka mohuar Krijuesin.” – Imam Xhafer Sadiku, Usul el Kafi, vëll. 1, fq. 149. Ditëlindja e Ima Aliut është e rëndësishme në qiej dhe në tokë, pasi dielli dhe hëna kanë shumë ndikim në jetën tonë në tokë. “Dielli dhe Hëna ndjekin saktësisht kurse të llogaritura.” Profeti ynë i dashur Muhamed (paqja qoftë mbi të) ka thënë për Imam Hazret Aliun: “Ti do ta shohësh Zotin tënd ashtu siç e sheh hënën natën kur është e plotë”. ‘Aliu është

CEREMONIA E SULTAN NOVRUZIT NË TEQENË E TURANIT, KORÇË

Dita e martë, 25 mars 2025, shënoi zhvillimin e ceremonisë së Sulltan Nevruzit në teqenë e Turanit në Korçë. Kjo festë tradicionale e bektashinjve, mbledhi këtë ditë në teqenë e njohur të Turanit, qindra besimtarë nga treva e Korçës, ato fqinje, të ardhur nga Tirana, Elbasani, Kruja, nga Dibra, nga Maqedonia e Veriut etj, për të kryer së bashku ritet, me shpresën e adhurimin tek i Madhi Zot, për më shumë paqe, mirësi e dashuri. Këto rite tradicionale u drejtuan nga Kryegjyshi Botëror Bektashian, Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj, i cili priti ndërkohë dhe përfaqësuesit e lartë shtetërorë, përfaqësues të pushtetit vendor, ministra, deputetë, personalitete e miq të respektuar, krerët e besimeve të tjera fetare të Korçës etj., të cilët në harmoni e së bashku, përkujtuan këtë ditë të shënuar, duke dhënë ndërkohë dhe mesazhe paqe, urtësie e harmonie.

me Kuranin dhe Kurani është me ‘Aliun. Ata nuk do të ndahen nga njëri-tjetri derisa të kthehen tek unë”. “O Ali, ti je prijës (sejjid) në dynja dhe në ahiret. I dashuri yt është i dashuri im dhe i dashuri im është i dashuri i Perëndisë; armiku yt është armiku im dhe armiku im është armiku i Perëndisë. Mjerë ata që ju urrejnë pas meje (pasi të kem kaluar nga kjo jete).’ Profeti ynë i Shenjtë tha: O Ali! shumë shpejt unë do të largohem nga kjo botë, por Ti do t’i udhëzosh fëmijët e Ademit deri në Ditën e Gjykimit. Allahu i Gjithëmëshirshëm vë në

duart e Tua të Bekuara fatin e kësaj bote dhe të botës tjetër! Mesazhi që sot dua të ndaj me ju të nderuar është, ta doni më shumë njëri-tjetrin dhe Zotin, sepse vetëm të mira vijnë prej tij. Të ecni përgjatë jetës suaj në rrugën e drejtë të së vërtetës, e të jeni falënderues e mirënjohës ndaj bekimeve të Zotit. Këto ceremoni fetare janë bekime që na bashkojnë, në mënyrë që ta ndiejmë njëri-tjetrin më afër, në dhimbje, lumturi, sëmundje, shëndet, hidhërimi e gëzime. Zoti na do të bashkuar, jo vetëm sot por gjithmonë, “Njeriu më i mençur është ai që di të falë, pavarësisht se e ka mundësinë e hakmarrjes” do të citonte Imam Hyseni. Ndaj kjo jetë ju është dhënë nga Zoti për të qenë të vërtetë, të denjë, të pastër me veten dhe Zotin. Uroj në këtë ditë të shenjtë që paqja dhe siguria e jetës të mbizotërojnë në të gjithë botën, i lutemi Zotit që të shpëtohet çdo jetë e të prehet në paqe çdo shpirt i humbur padrejtësisht në luftë. Imam Aliu na qoftë ndihmë në këtë ditë të shënuar ! Zoti i Lartë na bekoftë të gjithëve ! Amin!”.

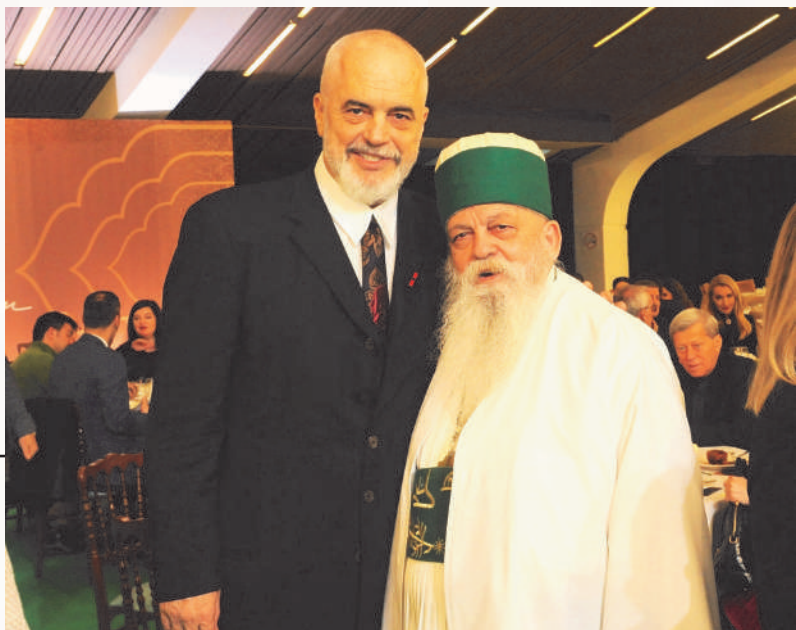

Dede Edmond Brahimaj me Kryeministrin Edi Rama dhe pamje nga Iftari i shtruar nga Kryeministri.

DEDE EDMOND BRAHIMAJ, I FTUAR NË IFTARIN E SHTRUAR NGA KRYEMINISTRI EDI RAMA

Kryeministri Edi Rama dhe bashkëshortja e tij, Linda Rama shtruan një darkë Iftari këtë të premte, 28 mars 2025, në ambientet e Pallatit të Kongreseve. Të pranishëm në këtë darkë ishin

edhe Kryegjyshi Botëror Bektashian, Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj, politikanë, ministra, artistë, mjekë, mësues e pedagogë, gazetarë, përfaqësues të komunitetit mysliman, si dhe të komuniteteve të tjera fetare etj...

NJË DELEGACION NGA DEPARTAMENTI I SHTETIT PËR LIRINË E BESIMIT-SHBA, VIZITON SELINË E SHENJTË BEKTASHIANE

Një delegacion nga Zyra Ndërkombëtare për Lirinë e Besimit (IRF)

në Departamentin e Shtetit, SHBA, i përbërë nga z. Michael Dozler, Shefi i Njësisë për Europën në Zyrën IRF dhe znj. Sonia Fernandes, Zyrtare Politikash, zhvilluan një vizitë në Kryegjyshatën Botërore Bektashiane.

Gjatë kësaj vizite, delegacioni i shoqëruar nga znj.

Amelia Hintzen dhe znj. Irena Taga përfaqësuese të ambasadës së SHBA-së në Tiranë, u prit edhe nga Kryegjyshi Botëror Bektashian, Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj.

Në këtë takim u diskutua rreth çështjeve të rëndësishme, që lidhen

Nga vizita e delegacionit të Departamentit të Shtetit për Lirinë e Besimit-SHBA

me lirinë e besimit dhe dialogun ndërfetar në Shqipëri, ku përfaqësuesit e IRF-së shprehën interesin e tyre për të mësuar më shumë rreth aktiviteteve dhe nismave të Selisë së Shenjtë Bektashiane në promovimin e harmonisë ndërfetare dhe respektit reciprok ndërmjet bashkësive të ndryshme fetare në Shqipëri.

Biseda vijoi me një shpjegim të historikut të bektashizmit dhe u përmbyll me një vizitë në ambientet e muzeut, arkivit, zyrës së regjistrimit të besimtarëve, biblioteka etj.

Në fund takimi u përmbyll me disa dhurata, botime, albume dhe libra të Selisë së Shenjtë.

2 PRILL 2025, DITË E PELEGRINAZHIT, NË TEQENË KUZUM-BABAI, NË VLORË

Ashtu si çdo vit, bektashinjtë e trevës së Vlorës, edhe 2 prillin e këtij viti, u mbledhën në ditën tradicionale të pelegrinazhit, në teqenë e Kuzum Babait në Vlorë. Në këtë rit bektashian mori pjesë edhe Kryegjyshi Botëror Bektashian, Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj si dhe shumë besimtarë dhe dashamirës nga zonat për rreth e deri nga qytete të tjera të Shqipërisë e jashtë kufijve.

Teqeja e ‘Kuzum Babait’, ka një histori të madhe dhe një kontribut të rëndësishëm, ku pasqyrohet roli fetar e atdhetar i dervishëve dhe baballarëve të saj ndër shekuj.

...Sejjid Ali Sulltan, është ky emër i Kuzum Babait (Quzum Baba). Ai u lind në Teqenë e Madhe të Ohros dhe u rrit e u edukua me besimin bektashian në Turqi. Me kohë, u vesh dervish dhe më vonë, u gradua baba. Pas viteve 1400, caktohet të kryej misionin e madh të besimit bektashian në Evropë dhe, më pas, në Shqipëri. Evliah Çelebiu, në vitin 1670, kur vizitoi Shqipërinë, shkroi për teqenë e Kuzum Babait, të cilën e quan ‘Teqeja e Sulltan Babait’. Ky njeri i shenjtë, nisat me bekimin se do të arrinte të bënte gjithçka për popullin në Vlorë dhe në trevat e tjera shqiptare, për përhapjen e besimit bektashian. Por dashakeqësit nxitën qëllimin e keq, në pabesi, tek Qafa e Koçit

në Vlorë dhe i presin kokën. Për këtë, ka mendime të ndryshëm për vitet e themelimit të saj, 1400-1500, 1600. Legjenda thotë: Kuzum Babai, mori kokën e vet të prerë në duar dhe nën habinë e tmerrin e të pabesëve, eci drejt në qytet, në kodër. Një grup besimtarësh të lagjes “Muradije”, i ndodhen pranë dhe pasi Kuzum Babait shtrihet, ata e varrosin me ceremonitë e njohura fetare. Në këtë kodër të bukur që shikon qytetin e Vlorës dhe detin, u ngrit tyrbja e Kuzum Babait. Në vitet 1600, u ndërtua një teqe bektashiane, e cila pati shumë sukses dhe lulëzoi në veçanti, në shekullin e 17-të. Misionarët e Sulltan Mahmudit

II, më 1826, e shkatërruan teqenë.

Në vitin 1914, teqeja e Kuzum Babait, priti qindra muhaxhirë, duke i mbajtur me bukë dhe gjellë. Gjatë Luftës së Dytë Botërore, italianët e kanë përdorur si një repart ushtarak. Pas vitit 1945, u restauruan ndërtesat dhe u ringrit tyrbja e Kuzum Babait, e cila, u mbyll me ndalimin e fesë në vitin 1967. U rihap në vitin 1992. Në ngjitje të kodrës Kuzum Baba, është vendosur busti i Dede Ahmetit (Kryegjysh Botëror në vitet 1950-1958), i cili pas çlirimit të vendit, ka bërë një punë të madhe në këtë teqe. Klerikët që kanë shërbyer në këtë teqe janë: Dede Ahmeti 1945-1948; dervish Qebir Metlliu; dervish Xhelo Sinani në vitin 1950; baba Abedin Agaj, vitet 1950-1956. Pastaj, teqeja, u kthye repart ushtarak dhe një pjesë e ndërtesës, nga viti 1956. U lanë vetëm dy dhoma që shërbyen baballarë dhe dervish deri në vitin 1967. Objekti u mbyll, me ndalimin e fesë me ligj në vitin 1967. Teqe e madhe është ringritur mbi themelet e teqesë së vjetër, me një arkitekturë të bukur,

dy katërshe, me punime me beton dhe tullë e suvatua, me të gjitha ambientet e nevojshme. Themelet u hodhën në vitin 2000 dhe u përrua në vitin 2003. Është e rrethuar me mure pranë dhe ka tyrben tip kupolë sipas traditës bektashiane.

Nga pritja e Kryegjyshit Botëror të Bektashinjve, të z. Robert Singer, Kryetar i organizatës "Center for Jewish Impact"

PËRFAQËSUES TË ORGANIZATËS "CENTER FOR JEWISH IMPACT" VIZITOJNË SELINË E SHENJTË BEKTASHIANE

Ditën e martë, 8 prill 2025, Kryegjyshi Botëror i Bektashinjve, Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj priti në një takim të veçantë z. Robert Singer, Kryetar i organizatës "Center for Jewish Impact"; znj. Sonia Gomes de Mesquita, Drejtoreshë Ekzekutive dhe z. Yariv Moravnik Shavitt, COO i organizatës. Në këtë takim miqtë shoqëroheshin nga z. Klodian Bulku, Kryetar i Komitetit Shtetëror të Kulteve në Shqipëri. Gjatë bisedës u shkëmbyen ide rreth bashkëjetesës dhe harmonisë fetare në Shqipëri ku z. Singer vlerësoi frymën e bashkëpunimit mes komuniteteve fetare zyrtare në Shqipëri dhe vuri theksin në vlerat e larta që predikon besimi.

Më tej takimi vijoi me një shpjegim të historisë së krijimit të bektashizmit nga Kryegjyshi Botëror dhe vështirësitë e persekutimit të besimit dhe klerit Bektashi në histori.

Po ashtu, Kryegjyshi i njohu miqtë edhe me veçoritë e këtij besimi dhe promovimit të besh-

kjetesës fetare, paqes, dashurisë mes kombeve dhe rëndësinë e besimit në promovimin e vlerave të familjes.

Në përfundim të takimit u shkëmbyen dhurata dhe një koment vlerësimi i vizitës, i lënë në librin e përshtypjeve nga z. Singer.

STUDENTË DHE ANËTARË TË SHOQATËS “VERSOT”, TË UNIVERSITETIT TILBURG, HOLLANDË VIZITOJNË SELINË E SHENJTË

Ditën e martë, 15 prill 2025, një grup studentësh dhe anëtarësh nga Shoqata

Versot e Universitetit Tilburg, Hollandë zhvilluan një vizitë në ambientet e Kryegjyshit Botëror Bektashian; muzeun e bektashizmit, arkivin, bibliotekën, fototekën dhe ambiente të tjera në Selinë e Shenjtë.

Gjatë kësaj vizite, studentët u pritën edhe nga Kryegjyshi Botëror Bektashian, Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba,

Edmond Brahimaj ku edhe i shoqëroi të pranishmit duke i njohur më shumë me historinë e Bektashizmit përmes veprave të ruajtura në muze dhe në

bibliotekë. Studentët shprehën interes për kulturën dhe historinë bektashiane duke i drejtuar Kryegjyshit Botëror edhe një sërë pyetjesh lidhur me to.

BORDI I PRESIDENCËS SË KNFSH-SË, VIZITË URIMI KRYEPESHKOPIT TË RI, FORTLUMTURI JOANIT

Më datë 7 prill 2025, Bordi i Presidencës së Këshillit Ndërfetar të Shqipërisë zhvilloi një vizitë urimi Kryepeshkopit të ri të Kishës Ortodokse Autoqefale të Shqipërisë, Fortlumturi Joani, i zgjedhur së fundmi në krye të KOASH-it. Vizita u zhvillua në ambientet e Kryepeshkopatës, ku morën pjesë anëtarët e Bordit të Presidencës së Këshillit Ndërfetar të Shqipërisë, njëkohësisht udhëheqës të të gjitha komuniteteve fetare në vend, Mons. Gjergj Meta, Kryetar i KNFSH-së (2025) dhe President i Konferencës Ipeshkvore Katolike të Shqipërisë; Haxhi Bujar Spahiu, Kryetar i Komunitetit Mysliman të Shqipërisë; Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj, Kryegjyshi Botëror i Bektashinjve; Pastor Ergest Biti,

Kryetar i Vëllazërisë Ungjillore të Shqipërisë; Prof. Asoc. Dr. Genti Kruja, Sekretar i Përgjithshëm i KNFSH-së dhe President i

Religions for Peace Europe, si dhe znj. Sheldiana Jano, juriste dhe financiare pranë Këshillit Ndërfetar.

BEKTASHIZMI NË FOKUSIN E AKADEMIKËVE NDËRKOMBËTARË: MESAZH PAQEJE NGA SELIA E SHENJTË

Kryegjyshi Botëror i Bektashinjve, Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj priti në një takim të veçantë në Selinë e Shenjtë një delegacion ndërkombëtar akademikësh, të cilët po vizitojnë Shqipërinë në kuadër të një programi të bashkëpunimit Erasmus. Delegacioni, i përbërë nga studiues, pedagogë dhe përfaqësues të komuniteteve fetare nga Gjermania, Austria, Spanja dhe Malajzia, shfaqti interes të veçantë për njohjen më të thelluar të bektashizmit, historisë së tij dhe rolit të rëndësishëm

që Selia e Shenjtë ka luajtur në promovimin e harmonisë dhe marrëdhënieve ndërfetare.

Vizita zhvillohet në kuadër të projektit ndërkombëtar “Përballja me Sfidat Globale: Edukimi për Mjedisin dhe Paqen nëpërmjet Bashkëpunimit Ndërfetar në Trajnimin e Mësuesve të Fesë”, një nismë që synon të forcojë bashkëpunimin akademik dhe të rrisë ndërgjegjësimin për çështje jetike si mjedisi dhe paqja globale përmes edukimit ndërfetar.

Ky projekt përfaqëson një partneritet të frytshëm mes pesë universiteteve të njohura ndërkombëtare:

- Kolegji Universitar Bedër, Shqipëri

- Universitat Internacional de Catalunya (UIC Barcelona), Spanjë
- Universitt Augsburg, Gjermani
- International Islamic University Malaysia (IIUM), Malajzi
- KPH Wien/Krems – Kirchliche Pdagogische Hochschule Wien, Austri

Takimi në Selinë e Shenjtë u vlerësua nga të pranishmit si një mundësi unike për të njohur nga afër një prej traditave më të vjetra dhe paqësore të fesë islame – bektashizmin – si dhe për të reflektuar mbi rolin e bashkëjetesës fetare në promovimin e paqes dhe zhvillimit të qëndrueshëm global.

Pamje nga pritja e delegacionit të Akademikëve Ndërkombëtarë

KRYEGJYSHI BOTËROR, DEDE EDMOND BRAHIMAJ, PËRSHËNDET NË PROMOVIMIN E LIBRIT "KOMANDANT RUSTEM PEÇI"

Kryegjyshi Botëror Bektashian, Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Edmond Brahimaj, ka përshëndetur autorët dhe të pranishmit në aktivitetin e zhvilluar të shtunën, 19 prill 2025, në mesditë në mjediset e Hotel-Piazza-Tiranë, në promovimin e librit monografi, "Komandant Rustem Peçi", i autorëve Kujtim Boriçi, Bernard Zotaj e Zaho Golemi. Për shkak të angazhimeve ndërkombëtare, përshëndetja u për-coll nga dervish Hasan Carkanji.

PËRSHËNDETJA E DEDE EDMOND BRAHIMAJ

Të nderuar organizatorë! Të nderuar pjesëmarrës! Të nderuar autorë të librit, "Komandant Rustem Peçi"! E kisha planifikuar dhe mezi prisja që të merrja pjesë në këtë ditë në këtë aktivitet të rëndësishëm, ditëlindjes së Rustem Peçit dhe promovimit të librit, kushtuar komandantit e mikut tim të paharruar, përgatitjen e të cilit unë e kam ndjekur dhe hap pas hapi, me mjaft interes. Por një angazhim i para planifikuar ndërkombëtar, më ka privuar të jem fizikisht aty, duke u dërguar këtë mesazh. Familjarë të komandant Rustemit dhe ju pjesëmarrës në aktivitet, ju bekoj e uroj të

gjithëve shëndet të plotë, begati në familjet tuaja, më shumë paqe e dashuri njerëzore, për ti bërë ditët që vijnë më të mira, për të rritur besimin në Zot e dashurinë e pakufishme për mëmëdheun, duke përmbushur kështu dhe përpjekjet e mesazhin e komandant Rustemit gjatë gjithë jetës së tij të ndritur.

Ju siguroj se në këto momente, kështu siç jemi, Rustemi na sheh e na dëgjon nga atje lart e lumturohet, na falënderon dhe ndjehet krenar. Ndjehet krenar, por dhe na qorton për ndonjë gjë që nuk e bëjmë ashtu siç e donte ai. Si ish-student i Rustemit së pari

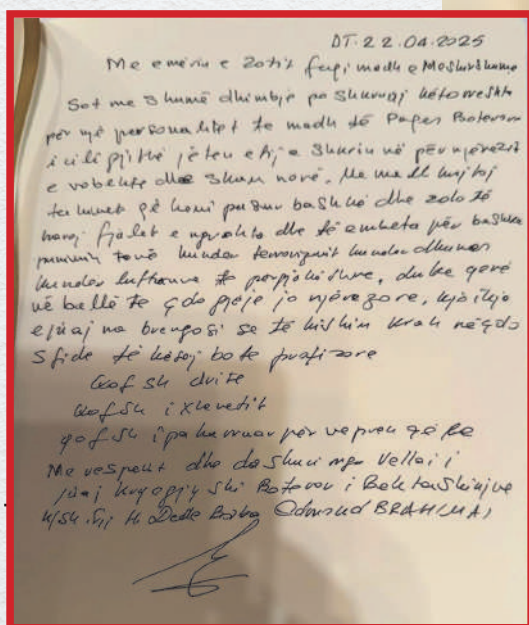
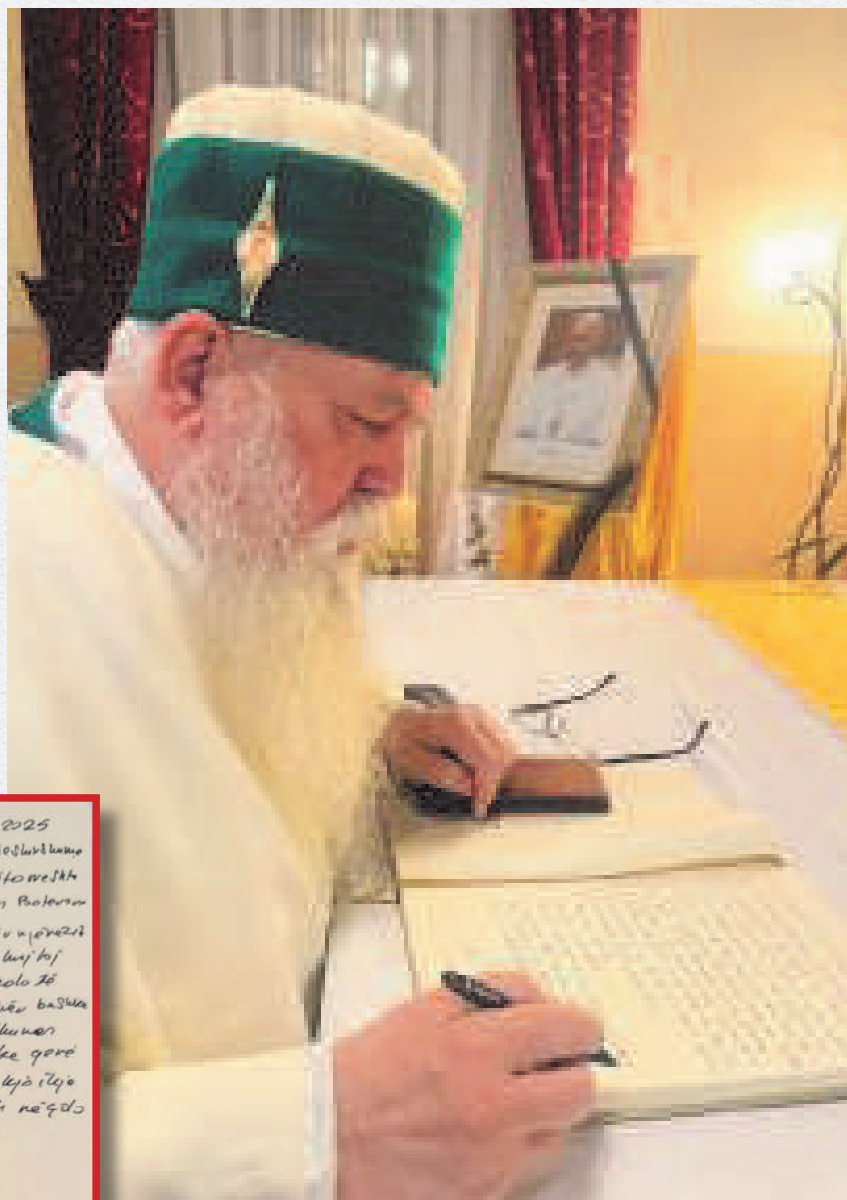
e, më pas, si mik e bashkëpunëtor, sidomos kur ai drejtonte Komitetin Kombëtar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, kam shumë mbresa e kujtime, një pjesë të të cilave ju do ti gjeni dhe në këtë libër serioz. Kemi shumë bashkëpunime dhe e kam mbështetur vazhdimisht në aktivitetet që organizonte. Rustemi ishte njeri i fjalës, i besës, punëtor si rrallë kush, i gjendur në çdo hall e situatë, i vendimeve të përgjegjshme, pavarësisht kostove. Do të ndaloj vetëm në një fakt, ku unë kam qenë dëshmitar, atë të fatkeqësisë natyrore të Fekenit, ku nga shkarja e një orteku, humbëm disa shokë tanët. E vuajti ato momente atë dhimbje, e vuajti dhe dekada më pas, por si dëshmitar theksoj me bindjen e pa lëkundur se operativiteti i tij, vendimet që mori, ishin ndër shkaqet kryesore që evituan përmasat e kësaj katastrofe natyrore. Familjarë të komandant Rustemit, të jeni krenar për Rustem Peçin, kryefamiljarin e njeriun tuaj të zemrës, që ruajti e pasuroi traditën e njohur të familjes Peçi, duke u lënë ju pasardhësve e të gjithë ne, një shembull të vyer që duhet ta ndjekim e çojmë përpara! Përgëzime për ju autorët për këtë libër! Zoti ju bekoftë të gjithëve!

KRYEGJYSHI BOTËROR BEKTASHIAN, DEDE EDMOND BRAHIMAJ, NDERON KUJTIMIN E PAPA FRANÇESKUT

Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba Edmond Brahimaj, mori pjesë në ceremoninë e homazheve të

zhvilluara në Ambasadën e Vatikanit në Tiranë, në nderim të ndarjes nga jeta të Atit të Shenjtë, Papa Françesku. Gjatë vizitës së tij, Kryegjyshi Botëror shënoi në Librin e Ngushëllimeve vlerësimin për figurën madhore të Papa Françeskut, duke shprehur lutje dhe përlulesi ndaj Zotit që shpirti i Tij të prehet në paqe.

Në shenjë respekti dhe mirënjohjeje të thellë për kontributin dhe mesazhet e dashurisë e paqes të Atit të Shenjtë, Haxhi Dede Baba Edmond Brahimaj do të marrë pjesë edhe në ceremoninë zyrtare të përcjelljes së Papa Françeskut për në banesën e fundit.

Dede Edmond Brahimaj, duke lënë mesazh në librin e përshtypjeve, në kujtim të Papa Françeskut

KRYEGJYSHI BOTËROR I BEKTASHINJVE, PRET PËRFAQËSUES TË AMBASADËS AMERIKANE NË TIRANË

Tiranë, 24 prill
2025 – Kryegjyshi
Botëror i
Bektashinjve,
Haxhi Dede

Edmond Brahimaj, priti sot në selinë e Kryegjyshit Botëror Bektashianë znj. Nancy VanHorn, e Ngarkuara me Punë në Ambasadën e Shteteve të Bashkuara të Amerikës në Tiranë, së bashku me përfaqësueset e zyrës politike-ekonomike të ambasadës. Gjatë takimit, palët diskutuan mbi historinë dhe rolin e Qendrës Botërore Bektashiane në jetën shpirtërore dhe kulturore të vendit, si dhe mbi kontributin e saj për forcimin e harmonisë ndërfetare në Shqipëri. U theksua bashkëpunimi i frytshëm ndër vite mes Ambasadës Amerikane dhe Kryegjyshit, si një shembull i mbështetjes së dialogut ndërfetar dhe të vlerave

të përbashkëta. Vizita vijoi me një tur në Qendrën multifunksionale “Odeon”, ku përfaqësueset e ambasadës patën mundësinë të vizitojnë muzeun bektashian, bibliotekën, arkivin, fonotekën dhe fototekën, duke u njohur më nga afër me trashëgiminë e pasur kulturore dhe shpirtërore të këtij besimi.

KRYEGJYSHI BOTËROR I BEKTASHINJVE MERR PJESE NË HOMAZHET ZYRTARE PËR PAPA FRANÇESKUN, NË VATIKAN

Më 25 prill 2025, Kryegjyshi Botëror i Bektashinjve, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj, mori pjesë në homazhet zyrtare në nder të Papa Françeskut, të organizuara sipas protokollit të Dikasterit të Dialogut Ndërfetar të Selisë së Shenjtë të Vatikanit. Në këtë ceremoni të veçantë ishte i pranishëm edhe një delegacion nga Shqipëria, i kryesuar nga Presidenti i Republikës, Sh. T. Z. Bajram Begaj, si dhe përfaqësues të lartë të komuniteteve fetare në vend. Delegacioni u shoqërua gjithashtu nga Kardinali shqiptar, Ernest Simoni Troshani, dhe Ambasadorja e Shqipërisë në Vatikan. Pjesëmarrja e përbashkët e autoriteteve shtetërore dhe fetare shqiptare në këtë akt nderimi për Papën përçon një mesazh të fuqishëm solidariteti dhe respekti, duke reflektuar njëherazi modelin unik të bashkëjetesës dhe harmonisë ndërfetare që karakterizon Shqipërinë. Kryegjyshi Haxhi Dede Edmond Brahimaj do të jetë i pranishëm edhe në ceremoninë zyrtare të varrimit të Papa Françeskut.

BEKTASHIZMI NË FOKUSIN AKADEMIK: VIZITA E PROFESORIT NORVEGJEZ RAKOPULOS NË KRYEGJYSHATË

Më 28 prill 2025, në ambientet e Kryegjyshit

Botërore Bektashiane, Kryegjyshi Botëror Bektashian, Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj zhvilloi sot një takim të veçantë me profesorin e njohur të Antropologjisë Sociale në Universitetin e Oslos, Norvegji, z. Theodoros Rakopulos.

Ky takim, i cili u zhvillua në një atmosferë miqësore dhe respekti të ndërsjellë, kishte në qendër diskutime të thelluara mbi fenë, historinë dhe të ardhmen e bektashizmit, si dhe marrëdhëniet e bektashinjve me format e tjera të Islamit. Profesori Rakopulos, i cili është duke përgatitur një libër studimor për Bektashinjtë e Ballkanit, u interesua posaçërisht për rolin e Kryegjyshit në ruajtjen dhe promovimin e vlerave bektashiane, si dhe për sfidat dhe perspektivat e komunitetit në kontekstin bashkëkohor.

Gjatë bisedës, u trajtuan edhe çështje të rëndësishme që lidhen me natyrën e adhurimit në traditën bektashiane, zhvillimin historik të këtij tarikati në rajon, dhe marrëdhëniet e tij me komunitete të tjera fetare. Kryegjyshi vuri në dukje vlerat universale të bektashizmit, të bazuara në dashurinë, paqen dhe respektin për njerëzimin, duke theksuar rëndësinë e dialogut ndërfaqet dhe

Kryegjyshi Botëror Bektashian, Dede Baba, Edmond Brahimaj me profesorin e njohur të Antropologjisë Sociale në Universitetin e Oslos, Norvegji, z. Theodoros Rakopulos.

“

Profesori Rakopulos, nga ana e tij, falënderoi Kryegjyshin për mikpritjen dhe informacionin e vlefshëm që ndihmon në pasurimin e studimit të tij akademik. Ai shprehu admirimin për traditën e pasur bektashiane dhe për përpjekjet e Kryegjyshit për ta ruajtur dhe promovuar atë në kohët moderne.

të bashkëjetesës paqësore. Profesori Rakopulos, nga ana e tij, falënderoi Kryegjyshin për mikpritjen dhe informacionin e vlefshëm që ndihmon në pasurimin e studimit të tij akademik. Ai shprehu admirimin për traditën e pasur bektashiane dhe për përpjekjet e Kryegjyshit për ta ruajtur dhe promovuar atë në kohët moderne. Ky takim është një tjetër dëshmi e angazhimit të Kryegjyshit Botëror për të ndërtuar ura komunikimi dhe për të ndarë trashëgiminë shpirtërore të bektashizmit me botën akademike ndërkombëtare.

Kryegjyshi Botëror i Bektashinjeve priti ambasadoren austriake në shqipëri, sh. S. Znj. Monika Zach

Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj me Ambasadoren e Austrisë në Shqipëri, Znj. Monika Zach.

Më 28 prill 2025, Kryegjyshi Botëror i Bektashinjeve, Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj zhvilloi sot një takim të veçantë kortezie me Ambasadoren e Austrisë në Shqipëri, Sh. S. Znj. Monika Zach. Takimi u mbajt në ambientet e Kryegjyshit Botëror Bektashian, duke shënuar një moment të rëndësishëm të dialogut ndërkulturor dhe ndërfetar.

Gjatë bisedës, Kryegjyshi e njohu Ambasadoren Zach me historinë e pasur të bektashizmit, me veçanti të ardhjes së Qendrës Botërore të këtij tarikati nga Turqia në Shqipëri, si dhe me rrugëtimin e komunitetit bektashi ndër shekuj.

Një vëmendje e veçantë iu kushtua rolit të Bektashizmit në promovimin e harmonisë dhe bashkëjetesës fetare në Shqipëri, një vlerë e njohur dhe e vlerësuar edhe në arenën ndërkombëtare.

Në vijim të vizitës, Ambasadorja austriake u shoqërua në Qendrën Multifunktionale "Odeon", ku pati mundësinë të vizitojë Muze-

un e Bektashizmit. Ajo u njoh me pavionet historike që pasqyrojnë periudha të ndryshme të historisë së bektashizmit, si dhe me kontributin e klerikëve bektashinj në shoqërinë shqiptare dhe në skenën globale. Ambasadorja Zach shprehu vlerësimin e saj për traditën e pasur shpirtërore të bektashizmit dhe rolin e rëndësishëm që luan në ruajtjen e

paqes dhe dialogut ndërfetar në Shqipëri. Ajo theksoi rëndësinë e ruajtjes së këtyre vlerave në një botë gjithnjë e më të ndërlikuar.

Ky takim përforcon edhe një herë angazhimin e Kryegjyshit Botëror për të qenë një urë lidhëse midis komuniteteve dhe kulturave, duke ndërtuar ura mirëkuptimi dhe respekti të ndërsjellë.

Më 17 mars, 2025,
në teqenë e
Alipostivanit
-Përmet, nën

kujdesin e veçantë të Kryegjyshit Botëror Bektashian, Shenjtërisë së Tij, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj, u zhvilluan ritet e 40 ditëve të përcjelljes nga kjo jetë, e baba Hekuran Nikollarit. Të pranishëm në këto rite, ishin besimtarë të ardhur nga Përmeti, Gjirokastra, Tepelena, Mallakastër, Fieri, Vlora, Saranda, Korça, Skrapari, Durrësi, Tirana, deri nga SHBA. Gjithashtu morën pjesë personalitete të pushtetit qendror e atij vendor. Në fillim u bënë homazhe dhe lutje para varrit të baba Hekuranit, ku u vendosën kurora me lule. Më pas në mesditë. Kryegjyshi Botëror Bektashian, Dede Baba, Edmond Brahimaj bëri ritualin e përshpirtjes për të 40-at e baba Hekuranit, në sallën e madhe të pritjes së teqesë.

Në përshëndetjen e Tij, ndër të tjera, Kryegjyshi Botëror tha: “Në emër të Zotit, Mëshiruesit, Mëshirëbërësit! Të nderuar vëllezër të mijë klerikë baballarë dhe dervishë!

Të nderuar myhybë të baba Hekuranit, Të nderuar vëllezër dhe motra, besimtarë dhe dashamirës të vëllait tonë baba Hekuranit! Jemi të nderuar që sot, na bashkoheni shpirtërisht dhe fizikisht për të përkujtuar të 40-at e klerikut Baba Hekuran Nikollari. Ky përkujtim na sjell përpara syve dhe zemrës sonë një njeri sa të thjeshtë aq dhe madhështor dhe shumë të dashur për të gjithë ne, që do

Pamje nga ceremonia

ZHVILLOHEN RITET E 40 DITËVE TË PËRCJELLJES NGA KJO JETË, E BABA HEKURAN NIKOLLARIT

përkujtohet në breza nga Selia e Shenjtë e Kryegjyshit Botëror Bektashian si një administrator klerik i denjë i teqeve të zonës së Përmetit, e mbi të gjitha si një klerik me titullin e merituar Baba, sepse e deshi udhën e bektashizmit, sakrifikoi jetën për të, sepse la pas shumë besimtarë e përkrahës së rrugës së tij të denjë që do ta kujtojnë gjithë jetën. Vepra e tij është e pavdekshme, ajo do të jetojë, të gjithë ne si administrator dhe shërbyes në emër të Zotit, në këtë udhë të shenjtë të tarikatis bektashi, të gjithë ju besimtarë, që e doni e do

ta doni në breza Baba Hekuranin, do ta ruajmë e do ta çojmë përpara këtë vepër që shënjoji historinë e tarikatis tonë bektashi. Të flasësh për baba Hekuranin të vjen ndër mend, dashuria, sakrifica, vetëmohimi, dashamirësia që ai pati në ndërveprim me të gjithë ne, për të na bërë të kuptojmë se kjo jetë materiale është e përkohshme, por kjo udhë mistike është e përjetshme, dhe vepra e tij që la pas e tregoi më së miri. Ju të gjithë keni qenë dëshmitarë të bujarisë së tij, përkushtimit dhe

VIJON NË FAQEN 30 >>

këmbënguljes që çdo vepër, çdo gur që do hidhej për ndërtim, e çdo hap që do ndërmerre do e kryente me vetëmohim e do ta çonte deri në fund, por gjithmonë në udhën e së vërtetës. Të Zotit jemi, dhe tek ai do të kthehemi të gjithë, por veprat dhe të mirat në jetë ngelen. Lutemi që shpirti i tij të prehet në Parajsë dhe të pushojë i qetë! Angazhohemi që veprën e tij ta çojmë përpara, duke u bërë të gjithë së bashku e duke e ndriçuar këtë udhë ashtu siç i ka hije! Zoti na bekoftë të gjithëve! Amin!”

"Të flasësh për baba Hekuranin të vjen ndër mend, dashuria, sakrifica, vetëmohimi, dashamirësia që ai pati në ndërveprim me të gjithë ne, për të na bërë të kuptojmë se kjo jetë materiale është e përkohshme, por kjo udhë mistike është e përjetshme, dhe vepra e tij që la pas e tregoi më së miri".

Nga kryetari i Vatra Pan Amerikë, Elmi Berisha, u dha në këtë ditë dhe një certifikatë mirënjohje (pas vdekjes), për baba Hekuranin me motivacionin, “Për kontributin e spikatur në ringritjen e Tarikatit Bektashian në trevën e Përmetit, në çështjen kombëtare shqiptare duke qenë kurdoherë një promotor i fuqishëm i vlerave të larta të kombit shqiptar”. Pjesë e riteve të kësaj dite ishte dhe paraqitja e projektit të ndërtimit të teqesë së baba Xhaferit në qytetin e Përmetit, prezantuar nga arkitektja Olta Harshova.

DEDE EDMOND BRAHIMAJ, SHTRON IFTAR PËR MUAJIN E MADHËRUESHËM TË RAMAZANIT

Dede Edmond Brahimaj, duke përshëndetur të pranishmit në Iftarin e shtruar në Selinë e Shenjtë Bektashiane.

Mbrëmjen e së shtunës, 15 mars 2025, në kuadër të Muajit të Madhërishëm të Ramazanit, Kryegjyshi Botëror Bektashian, Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj, shtroi një darkë-iftar, në mjediset e Odeonit, në Selinë e Shenjtë në Tiranë. Krahas besimtarëve bektashinj, dervishë e baballarë, drejtuesve të besimeve të tjerë fetarë në Shqipëri, merrnin pjesë dhe Kryetarja e Kuvendit Popullor, z. Elisa Spiropali, ministra, deputetë, drejtues e përfaqësues të

lartë të institucioneve shtetërore e vendorë etj...

Kryegjyshi Botëror Bektashian, që drejtoi ritet e këtij iftari, i përshëndeti, uroi e bekoj të pranishmit e familjarët e tyre, duke u uruar një agjërim të lehtë, shëndet, mirësi e paqe.

Një surprizë e veçantë e Kryegjyshit, ishte përgatitja e një torte dhe urimi i veçantë për Kryeparlamentaren Elisa Spiropali, që në këtë ditë, 15 mars, kishte ditëlindjen e saj. Në urim, mes të tjerave Dede Mondit tha: "Të bëhesh 100 vjeç, të jesh e ëmbël dhe të na nxjerrësh ligje të ëmbla."

Përshëndetja e Dede Edmond Brahimaj

Në emër të Zotit, Mëshiruesit, Mëshirëbërësit! E nderuar Kryetare e Kuvendit Znj. Spiropali!

Të nderuar Ministra! Të nderuar krerë dhe përfaqësues të Komuniteteve fetare në Shqipëri, Të nderuar përfaqësues të trupit diplomatik të akredituar në vendin tonë! Të nderuar Klerikë bektashinj, besimtarë dhe agjëruar të këtij muaj të shenjtë të Ramazanit. Jam i nderuar që sot ndajmë bashkë

VIJON NË FAQEN 32 >>>

këtë darkë iftari, në vijimësinë e iftareve që shtroni me familjarët, miqtë, të afërmit dhe dashamirësit, secili prej jush.

Iftari është një moment bashkimi, dhe shkëmbimi mendimesh midis nesh, dashamirësie dhe meditimi për pastrimin shpirtëror. Ramazani konsiderohet si një nga muajt më të shenjtë të vitit për myslimanët. Në Ramazan, myslimanët përkujtojnë shpalljen e Kuranit dhe agjërojnë, si një mënyrë për t'u afruar më shumë me Zotin dhe për të kultivuar vetëkontroll, mirënjohje dhe dhembshuri për ata që kanë më pak fat e që janë nevojtarë. Ramazani është një muaj i përtëritjes intensive shpirtërore me një fokus të shtuar në përkushtim ndaj vetes, familjes dhe misionit që kanë në jetë.

Për ne myslimanët, Ramazani është një kohë për të stërvitur veten si fizikisht ashtu edhe shpirtërisht duke shmangur çdo veprim negativ si thashethemet, përgojimet, gënjeshtat ose grindjet. E mirëpresim Ramazanimin si një mundësi për vetë-reflektim dhe përmirësim shpirtëror, dhe si një mjet për t'u rritur në përsosmëri morale.

“Agjërimi nuk është vetëm të përmbahemi nga ngrënia dhe pirja. Kur agjëroni, gjuha juaj duhet të përmbahet nga të folurit gënjeshtër, duart dhe gjymtyrët tuaja duhet të përmbahen nga veprat e këqija, veshët tuaj duhet të përmbahen nga dëgjimi i shpifjeve

dhe thashethemeve dhe sytë tuaj duhet të shmangin shikimin e turpësisë.” – Imam Aliu.

Qëllimi i agjërit është fitimi i vetëdijes më të madhe për Zotin. Nga kjo vetëdije, një person duhet të fitojë disiplinë, vetëpërmbytje dhe një nxitje më të madhe për të bërë mirë dhe për të shmangur gabimet. Uroj që muaji i Shenjtë i Ramazanit të sjellë paqe, dashuri dhe harmoni për të gjithë! Bekimet hyjnore të këtij muaji të Shenjtë t'ju sjellin juve dhe familjes suaj shëndet, begati dhe qetësi, dashuri, dritë dhe harmoni. Duke ju uruar forcë dhe durim gjatë respektimit të këtij muaji të shenjtë. Besimi juaj u forcoftë çdo ditë që kalon! Zoti na bekoftë të gjithëve! Amin!

Selia e Kryegjyshit Botërore Bektashian, Tiranë.

Aktivitetet e Selisë së Shenjtë Bektashiane, mars-prill, 2025

- ◆ 4 mars: U përkujtua 90-vjetori i lindjes së ish-Kryegjyshit Botëror Bektashian, Dede Baba, Reshat Bardhi kleriku i shquar, që të tërë jetën ia kushtoi besimit e kombit. Ai ka meritën e veçantë në ringritjen e institucioneve bektashiane pas viteve 1990.
- ◆ 6 mars: Përkujtohet 149-vjetori i lindjes së ish-Kryegjyshit Botëror, Sali Niazi Dede.
- ◆ 7 mars: Kryegjyshi Botëror Bektashian, Dede Baba, Edmond Brahimaj, uron dhe bekon mësuesit për 7 Marsin.
- ◆ 7 mars: Kryegjyshi Botëror, Shenjtëria e tij, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj, pret në një takim Ministrin e Brendëshëm z. Ervin Hoxha.
- ◆ 8 mars: Urim i Kryegjyshit Botëror Bektashian, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj për 8 marsin "Ditën e Gruas".
- ◆ 13 mars: U përkujtua 138-vjetori i lindjes të Abaz Ilmi Dede Baba, ish-Kryegjysh Botëror Bektashian.
- ◆ 14 mars: Zhvillohet pelegrinazhi bektashian, në Vendin e shenjtë, Shendëlli në Greshicë-Mallakastër.
- ◆ 16 mars: Dede Edmond Brahimaj, shtron iftar për muajin e madhërueshëm të Ramazanit, në ambientet e Kryegjyshit.
- ◆ 16 mars: Tragjedia në Maqedoni. Kryegjyshi Botëror, Shenjtëria e tij, Haxhi Dede Baba Edmond Brahimaj, u shpreh ngushëllimet familjeve të viktimave dhe shërim të shpejt të plagosurve.
- ◆ 16 mars: Kryegjyshi Botëror, Haxhi Dede Baba, Edmond Brahimaj uron Kryepeshkopin e ri të KOASH, Hirësi Joanin.
- ◆ 18 mars: Zhvillohen ritet e 40 ditëve të përcjelljes nga kjo jetë, e baba Hekuran Nikollarit, në teqenë e Alipostivanit-Përmet.
- ◆ 18 mars: U përkujtua 78-vjetori i ndarjes nga jeta, i ish-Kryegjyshit Botëror Bektashian, Abaz Hilmi Dede Baba.
- ◆ 22 mars: U festua dita e shënuar e Sulltan Nevruzit në Selinë e Shenjtë të Kryegjyshit Botërore Bektashiane.
- ◆ 23 mars: Zhvillohet ceremonia tradicionale e Sulltan Nevruzit në teqenë e Gjakovës, Kosovë.
- ◆ 25 mars: Zhvillohet ceremonia e Sulltan Nevruzit, në teqenë e Turanit, Korçë.
- ◆ 27 mars: Kryhen ritet e Natës së Kadrit, në Selin e Shenjtë.
- ◆ 30 mars: Fiter Bajrami. Kryegjyshi Botëror Bektashian, pret besimtarë dhe personalitete të lartë shtetërore e dashamirës, në Selinë e Shenjtë.
- ◆ 1 prill: Një Delegacion nga Departamenti i Shtetit për lirinë e besimit, SHBA viziton Selinë e Shenjtë dhe u prit edhe nga Kryegjyshi dhe u Dede Baba, Edmond Brahimaj.
- ◆ 2 prill: Pelegrinazh, në teqenë Kuzum Baba në Vlorë ku mori pjesë edhe Kryegjyshi, Dede Edmond Brahimaj.
- ◆ 4 prill: Zhvillohet ceremonia përkujtime e 14-vjetorit të kalimit nga jeta, i ish-Kryegjyshit, Dede Reshat Bardhi.
- ◆ 5 prill: Përkujtohet 75-vjetori i ndarjes nga jeta, i ish-Kryegjyshit Bektashian, Kamber Ali Dede.
- ◆ 8 prill: Kryegjyshi, Dede Edmond Brahimaj priti në një takim të veçantë z. Robert Singer, Kryetar i organizatës "Center for Jewish Impact", znj. Sonia Gomes de Mesquita, Drejtoreshë Ekzekutive dhe z. Yariv Moravnik Shaviç, COO i organizatës.
- ◆ 14 prill: Përkujtohet në teqenë e Fushë-Krujës, 92-vjetori i kalimit nga jeta, i dervish Sufës.
- ◆ 15 prill: Studentë dhe anëtarë të Shoqatës "Versot" të Universitetit Tilburg, Holandë vizitojnë Selinë e Shenjtë.
- ◆ 15 prill: Bordi i Presidencës së KNFSH-së, vizitë urimi Kryepeshkopit të ri, Fortlumi Joanit.
- ◆ 15 prill: Kryegjyshi, Dede Edmond Brahimaj vizitë kortezie në Kuvendin e Shqipërisë.
- ◆ 15 prill: Kryegjyshi, Dede Edmond Brahimaj priti në Selinë e Shenjtë një delegacion ndërkombëtar akademikësh, të cilët po vizitojnë Shqipërinë në kuadër të programit të bashkëpunimit 'Erasmus'.
- ◆ 18 prill: Urim i Kryegjyshit Botëror Bektashian, për pashkët katolike e ortodokse.
- ◆ 21 prill: Kryegjyshi Botëror Bektashian ngushëllon për ndarjen nga jeta të Papa Françeskut.
- ◆ 21 prill: Përshëndetja e Kryegjyshi Botëror, Dede Edmond Brahimaj në promovimin e librit "Komandant Rustem Peçi".
- ◆ 23 prill: Kryegjyshi Botëror Bektashian nderon kujtimin e Papa Françeskut në ambasadën e Vatikanit në Tiranë.
- ◆ 24 prill: Kryegjyshi Botëror Bektashian pret përfaqësues të ambasadës amerikane në Tiranë.
- ◆ 25 prill: Kryegjyshi Botëror i Bektashian merr pjesë në homazhet zyrtare për Papa Françeskun në Vatikan, Romë-Itali.
- ◆ 26 prill: Dialog dhe respekt Ndërfetar: Kryegjyshi Dede Edmond Brahimaj, në ceremoninë e meshës së dritës në Vatikan.
- ◆ 29 prill: Bektashizmi në fokusin akademik: Vizita e profesorit norvegjez Rakopulos në Kryegjyshitë, i cili u prit nga Kryegjyshi Dede Edmond Brahimaj.
- ◆ 29 prill: Kryegjyshi Botëror Bektashian priti ambasadorin austriak në Shqipëri, Sh. S. Znj. Monika Zach.
- ◆ 30 prill: U përkujtua 28-vjetori i ndarjes nga jeta i baba Bajram Mahmutaj, ish-zëvendës Kryegjyshi Botëror Bektashian.

RUBRIKA: **Mistika Bektashiane**

MISTICIZMA NË SHEKULLIN E PESTË. GAZALIU DHE JETA SHPIRTËRORE

Nga Baba REXHEBI

(Vazhdon nga numri i kaluar)

Hysejn bin Mensur el Hallaxhi

...Këtë tezë Hallaxhi e bazon edhe në një fjalë të vet Profetit Muhamet, i cili ka thënë: “Unë kam qenë profet, kur Ademi ishte ndërmjet baltës dhe ujit”. Sipas Hallaxhit, “të gjitha njohuritë e përgjithshëm janë si një pikë uji në det ndaj kësaj njohurie të Muhamet Mustafait. Njohuria e të gjithë filozofëve së bashku është një rrëke e vogël nga lumi i madh i njohurisë së Profetit. Të gjitha kohët mijëra vjeçare nuk janë veçse një orë e vetëm e kësaj ekzistence”.

Edhe afrimin dhe lidhjen e tij me Zotin Hallaxhi e shesh nga kjo dritë, për të cilën thotë:

“E drejta dhe e vërteta në atë krijesë janë. Kështu që i pari në krijesë Ai është, i fundit si profet është Ai. Në të brendshmen Ai është e vërteta dhe në të jashtmen njohuria është Ai”.

Të gjitha këto shpjegojnë tezën e tij mbi esencën muhamedane. Baza e kësaj teorie është që drita muhamedane është përjetësuese dhe, me që është krijuar

para çdo krijese, shquhet dhe mban nderin mbi të gjitha. Të gjitha dritat e njohurive nga ky kandil i ndritur janë ndriçuar dhe janë lindur, si edhe të gjithë profetët e shenjtorët janë frymëzuar nga drita e Profetit. (Shih: Tesavvuf, Y.Riza, faqe 85-86). Kjo teori ka luajtur, sipas Hallaxhit, një rol të madh në misticizmin theosofike. Muhedin Arabiu dhe Ibni Faridi këtë teori kanë shprehur me lloj-lloj forma në

misticizmin e tyre filozofike, siç do t’a shohim kur të vijë radha.

* * *

Teoria e Hallaxhit mbi fetë, të cilat i quan degët e një peme, të zbritura të gjitha nga qielli prej një burimi, dhe se të gjitha tregojnë një të vërtetë, por me emra të ndryshme,. Shkurtimeisht mund të përmbledhet kështu:

Të gjitha fetë janë të Perëndisë. Lidhja e një grupi me një fe të

ndryshme është imponuar ndofta kundër dëshirës së tij nga ndonjë faktor tjetër, që është shkaktari i çdo gjëje.

Qoftë Ebraizmi, Kristianizmi ose Islamizmi, sado që janë të ndara midis tyre, kanë të gjitha një qëllim të përbashkët dhe ky qëllim s’mund të ndryshohet apo të ndahet. Kjo do të thotë se, me që midis njerëzve sipër sundon një vullnet tjetër mbi vullnetin e tyre, i cili është vullneti i Zotit, ky vullnet madhor i ka imponuar cilitdo Ebraizmin, ose Kristianizmin, ose Muslimanizmin dhe jo tjetër gjë.

Atëherë ndërmjet feve, s’ka përse të jetë një ndarje ose një ngatërresë, sepse ndryshimet që janë midis tyre nuk janë në themel, por në vija sekondare, vetëm në emrat dhe në dukjet. Të

gjitha fetë, në të vërtetë, synojnë tek një objektivë e përbashkët dhe e vetme, që është vetë Zoti. Të gjitha përfaqësojnë, në dukje të ndryshme, një të vërtetë të vetëm dhe të përbashkët.

Siç la përshtypje të thellë teoria e esencës muhamedane e Hallaxhit në gjithë mistikët e mëpasmë, edhe teoria e bashkimit të kuptimeve të feve la po atë përshtypje ndër mistikët dhe u komentua e u rrah kjo tezë gjatë e gjerë.

Në veprat e Muhedin Arabiut, në vjershat e Omer bim Faridit, në "Methnevinë" e Xhelaledin Rumi dhe në kujtimoret e Abdul Qerim Xhiliut, si edhe në librat në vjershë ose në prozë të shumë mistikëve të tjerë u diskutua shumë kjo tezë dhe u përhap aq shumë sa mori një ngjyrë filozofike dhe zuri vend të gjerë në historinë e jetës mistike islame.

Misticizma në shekullin e pestë. Gazaliu dhe jeta shpirtërore

Historia e Misticizmit Islame në shekullin e pestë është mbushur plot me mistikë të mëdhenj, midis të cilëve shquhet dhe zë vendin e parë Gazaliu. Emri i tij është: Huxhxhetul Islam, Zejnedin ebu Hamit Muhamet bin Ahmet Tusi, El Gazali. Është nga mistikët e mëdhenj islame, lindur në vitin 450 të hixhretit në fshatin Gazale, në rrethet e Tusit të Persisë.

Mësimet e para i mori në Tus nga Ahmed Razqaraniu, pastaj në Nisabur nga Imami Haremejn Ebul Mealiu. Qysh se ishte gjallë mësuesi i tij filloi të fitonte famë për zotësinë e tij aq të madhe sa e lavdëronte mësuesi vetë. Nisi të shkruante libra dhe të takohej me njerëz të mëdhenj. Kështu fama e tij u përhap kudo.

Kur hyri në rrugën mistike

shquhej nga të gjithë si personaliteti më i vlefshëm dhe i pajisur me kulturë të pakufishme nga çdo pikëpamje. Për këtë arsye iu imponua shokëve të kohës dhe si ahare, edhe më pas, la një përshtypje të thellë tërheqëse ndërmjet muslimanëve në përgjithësi, sidomos në pjesën sunitë. Kështu që të gjithë ata që ishin tërhequr nga kjo fushë, për shkak se nuk mundnin t'i trenin kuptimet mistike, me përshtypjen e mirë dhe me efektin e Gazaliut, filluan të korrektojnë qëndrimin e tyre dhe t'i drejtojnë sytë nga misticizmi islame, e cila në ato kohë nisi të merrte frymë lirë e përgjithshme dhe të konsiderohej, në mënyrë të posaçme, nga të gjithë.

Gjithë urrejtja e parë për mistikët, që shikoheshin me bishtin e syrit si armiq fetarë dhe akuzoheshin si afetarë, dhe si njerëz që kërkonin të shkulnin themelet e fesë islame me ç vlerësimin e urdhreve fetare dhe hedhjen poshtë të tyre, dalëngadalë u zhduk për hir të personit të Gazaliut dhe mori frymë tjetër. Gazaliu, me fjalët dhe këshillat e tij, thërriste gjithë njerëzit të bindeshin në fenë e tyre dhe të afroheshin në parimet mistike. U thoshte se misticizmi është rruga e drejtë, e cila udhëheq dhe i shpie të njoh Zotin dhe të marrin vesh të drejtën dhe të vërtetën. Besimi i Gazaliut i fortë, shprehja e tij e mprehtë, kultura e tij e gjerë dhe e pakufishme, sistemi i tij i shkëlqyer dhe faktet dhe provat e tij të shëndosha e bënë t'ia dalin kësaj në krye dhe të vendosë opinionin e tij në mendimin e përgjithshëm të kohës.

Për Gazalinë, pikësynimi i tij kryesor ishte të fitonte dijeninë. Kishte lexuar aq shumë sa të gjitha njohuritë e përgjithshme i kishte në kokën e tij. Më parë filloi dhe u muar me teologjinë islame. Pastaj u mor me filozofinë dhe njohuritë

e saja të përgjithshme. Lexoi librat e filozofëve të mëdhenj me radhë dhe më në fund u hodh në misticizëm dhe mbeti atje. Kur ishte vite me radhë profesor i shquar në kolegjin e madh "Medresei Nizamije" të Bagdadit i hyri në kokë dashuria për jetën shpirtërore. Mendoj të tërhiqej nga bota fare dhe, i vetmuar, të merrej me lutjet e Zotit. Dhe, duke mos mundur t'i rezistonte kësaj dashurie, vendosi dhe i u shtrua jetës shpirtërore. Siç thamë, Gazaliu në fund e la teologjinë bashkë me filozofinë dhe zuri rrugën e misticizmit, së cilës iu vu me gjithë shpirt, si në kulturë dhe njohuri, ashtu dhe në veprimet e saj. Gazaliu, pse ishte me zemër të pastër, me shpirt të qëruar dhe me pozitë të ndritur dhe, sidomos, pse kishte kulturë të gjerë, mundi të rregullojë dhe të përputhë bazat mistike të shijes me bazat kulturore teologjike të kampit ortodoks islam, sunit, dhe t'i pajtojë midis tyre. Gazaliu iu përvesh misticizmit jo vetëm duke u njohur si rrugën e vetëm, e cila të shpie dhe të afron tek Zoti – me anën e mënyrave të njohura të saja, - por i dhuroi frymës mistike të gjithë jetën e tij dhe e përqafoi siç duhet. Nuk qëndroi me kaq, por thirri dhe të tjerët ta shoqëronin në këtë rrugë, të cilëve u hapi një derë të re në misticizëm, që ishte veshja e krejt parimeve mistike edhe me njohurinë kulturore. Në këtë mënyrë e paraqiti misticizmin si mjetin e pajisjes me njohurinë e afërme dhe të padyshimtë (Jakin). E tillë pajisje prodhon lumturinë e vërtetë të njeriut. Pjesa sunitë e priti shumë mirë këtë lloj misticizmi dhe i dha rëndësinë e duhur dhe vendin e përshtatshëm, që meritonte...

(Vijon numrin e ardhshëm)

Nga Divani Ali (607-644)

(Vazhdon nga numri i kaluar)

- ♦ Kjo botë për shtegtarin e saj është mbushur plot vuajtje, mundime e hidhërime, po si këtë s'e kupton.
- ♦ Njeriu kur pasurohet dhe e ndihmon fati, preokupohet me jetën edhe kur varfërohet lufton me vobekësinë e tij.

Sqarim: Në lidhje me këtë tregohet si një ndodhi çështja e të quajturit "Tha-abebe", që ka bërë vaki në kohën e Hazretit Muhamed, i cili ishte shumë i vobektë po njëkohësisht një fetar i fortë dhe falej gjithmonë pranë Profetit. Një ditë ky i mërzhitur nga fukarallëku i tij iu lut Profetit A.S. që t'i jepte një bekim për të shpëtuar nga kjo gjendje. Dhe Hazreti Muhamed iu përgjigj duke i shpjeguar se punët e kësaj jete janë të zorshme dhe të prapa, po pasi ai iu lut prapë, dhe Profeti ia dha bekimet e tij, gjendja ekonomike e Tha-alebes u përmirësua duke u bërë shumë i pasur. Në këtë kohë zbriti verseti Kuranor për ndarjen e zeqatit. Kur ia kërkuan, ky duke e llogaritur sa i takonte, i përkiste një pjesë e madhe për të paguar, tha këto fjalë: "Ç' diferencë kam unë me ata që paguajnë haraçë"? Atëherë hyj edhe unë në kategorinë e mohuesve, dhe me këtë pretekst refuzoi pagesën e zeqatit. Më vonë u pendua dhe kërkoi që të japi zeqatën, mirëpo kërkesa e tij nuk u pranua, pasi zbriti verseti Kuranor për të, që thotë: "Ai i humbi të dy jetët".

- ♦ Sa e hidhur je mos jetë që edhe sheqerin e bën helm; dëmi yt nuk la pa prekur as pasanikët më të mëdhenj.
- ♦ Është për tu çuditur se: Kushdo që tu afrua për të shijuar të mirat e tua, nuk e le pa e hidhëruar.
- ♦ Shpreson që të rrosh gjatë në këtë jetë, po a nuk mendon se të zë nata dhe nuk të gjen mëngjesi? . Ka shumë njerëz të shëndoshë në botë që vdesin pa ndonjë sëmundje, por ka edhe shumë të sëmurë në gjendje të keqe që shërohen edhe jetojnë gjatë, duke i parë shijen kësaj jete.

Sqarim: Në lidhje me vjershën e sipërme është verseti Kuranor që thotë: "Disave iu vjen vdekja në befasi dhe nuk e kuptojnë".

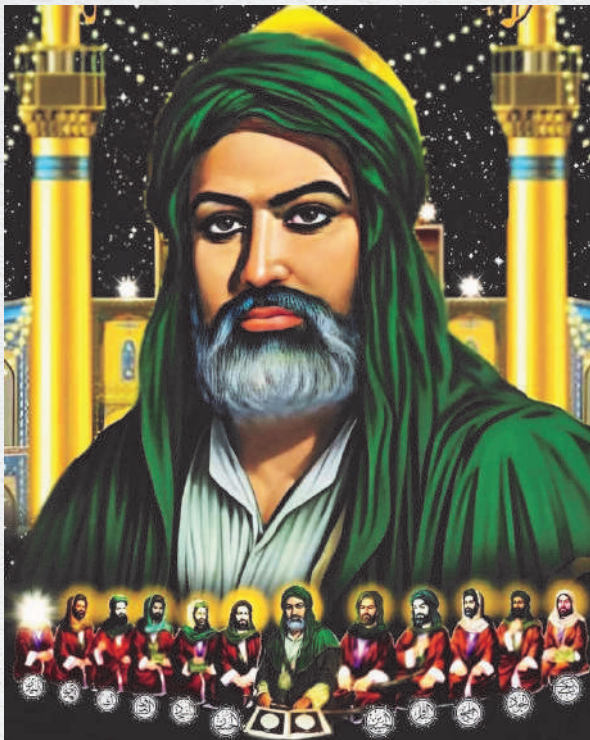
- ♦ Ka shumë të rinj që nuk e çojnë në mendje fare vdekjen, kurse atyre janë duke iu përgatitur qefinët.
- ♦ Ti e mbështete besimin në ditët e tua të lumtura dhe nuk u trembe nga fatkeqësitë që mund të sjellë fati.
- ♦ Ty të qetësoi sigurimi i netëve dhe u mburre, po a nuk e di se natën që do ta quash veten më të sigurt, të arrin rreziku?
- ♦ Disa, tani e festojnë kohën e kaluar, po ajo s'ka ndryshuar.
- ♦ A nuk e shikon se nata ecën duke u përtëritur dhe dita

kalon në përsëritje.

- ♦ Dhe shiu nuk u burgos në qiell, po as Hënës, as Diellit nuk i është shuar drita.
- ♦ Thuaj atij që kritikon kohën se e ka dënuar pa të drejtë, por le të kritikojë njerëzinë.

Sqarim: Në lidhje me këtë është dhe një fjalë e urtë që thotë: "Njerëzia ia ngarkojnë fajin kohës, kurse faji është ndër ta".

- ♦ Ne e akuzojmë kohën, por akuza na takon neve. Sikur të fliste koha, do të na i nxirrte në shesh fajet tona dhe do të na thoshte se: "Ujku, ujku nuk e ha; kurse neve po hamë njëri-tjetrin".
- ♦ Kam dalluar katër kategori njerëzish; situata e të cilëve në të dy jetët është e sqaruar dhe e dukshme. Një palë këtu janë fatkeq, dhe në atë jetë të lumtur. Disa të lumtur në këtë jetë dhe fatkeq në jetën tjetër. Disa të tjerë janë të lumtur në të dy jetët dhe pjesa tjetër i kanë humbur të dyja.
- ♦ Gjatë jetës sime 60 vjeçare, i provova dy ndryshimet e kësaj bote (ngushticën e çlirimin) vështirësinë e lehtësinë.
- ♦ Nuk ka pasuri më të mirë besimi dhe varfëri më të keqe nga mohimi i fesë myslimane.
- ♦ Njeriu i pasur nuk kritikohet dhe çdo gjë që të bëjë ai nuk i quhet për turp, pasi të metat e tij ia mbulon pasuria, kurse i varfëri poshtërohet dhe zvogëlohet.
- ♦ Gjithashtu varfëria njerëzit e lirë i diskrediton, sikundër e zhvlerëson njeriun pija e të dehurit pa masë.
- ♦ Mizerja e shoqëron të vobektin si në gjallje ashtu edhe pas vdekjes, dhe banesën e tij të fundit (varrin) e mbulon pluhuri i varfërisë.
- ♦ Varfëria moralisht është më e hazërtë se pasuria dhe kjo provohet me faktin se, shumë herë të pasurit i rebelohen Zotit; kurse ndër të varfrit nuk shihet njerëz të rebeluar.
- ♦ Shija e gjërave të ndaluara kalon për një çast, mbetet vetëm mëkati dhe turpi.
- ♦ Kurse punës së ndaluar i ikën shija, dhe autorit i mbetet vetëm poshtërsia e fajit, atëherë ç' është dobia e atij që përfundon me ndëshkimin deri në skëterrë.
- ♦ Zjarri është më i lehtë nga pranimi i turpit, i cili e çon autorin në skëterrë.
- ♦ Është turp për atë që fle i qetë në shtëpinë e tij, kurse fqinja vuan nga uria dhe nga vesh-mbathja.
- ♦ Është turp t'ia thyesh zemrën të vobektit dhe ti bësh dhunë atij, gjithashtu është turp t'ia shpërblesh të mirën me të keqe.
- ♦ Kur njeriu e bën zakon njëherë turpin, pastaj çdo gjë e turpshme i duket e lehtë.
- ♦ Turp është për atë burrë që i kthen kurrizin armikut dhe

nuk i bën ballë, dhe farë e fisit të tij i trimërohet, si ndonjë luan.

- ♦ Turp është për atë të parë ushtrie që ikën nga fusha e luftës dhe abandonin ushtrinë e tij.
- ♦ Përpiku ta fitosh jetesën me jetë të ndershme, dhe nëqoftëse Zoti të dhuron shumë, ji i kursyer dhe mos bëj shpenzime të kota pa vend.

Sqarim: Në lidhje me vjershën e sipërme është dhe verseti Kuranor që thotë: “Ata që do të shpenzojnë pa vend, do të vëllazërohen me djallin”.

- ♦ Tepëricën e fitimit mos ia kurse fëmijëve e farë e fisit tënd, atij që të vjen si mik në shtëpi dhe atyre që të ankohen.
- ♦ Ikën ata që e udhëhiqnin njerëzinë në veprimet e tyre të mira, të cilët e kishin neveritur çdo gjë të ndaluar.
- ♦ Edhe unë mbeta në mes të atyre që e luftojnë njëri-tjetrin për të mbuluar punët e turpshme që bënin.
- ♦ Dolën në shesh rrugaçët duke u larguar nga udha e madhe e së vërtetës.
- ♦ Nuk ka dobi që ti ankohesh të pamëshirshmit, dhe nga ndonjë herë ankohesh të domosdoshëm, kur njeriut i mungon durimi.

Sqarim: Në lidhje me vjershën e sipërme është edhe verseti Kuranor që thotë: Njerëzia në përgjithësi janë në dëm, me përjashtimin e atyre që besojnë dhe punojnë punë të mira, dhe që u këshillojnë të tjerëve drejtësi dhe durim.

- ♦ A nuk është për tu vënë re se detit po ti shterohet uji, shkakton një katastrofë për krijesat që ka brenda.
- ♦ A nuk është për tu vënë re se i vobekti ka shpresën për tu bërë i pasur, edhe pasaniku ka frikë se mos varfërohet. Njeriu kur preket nga hidhërimi dhe i

shtohet durimi, i shëmbëllen miskut që sa më shumë të rrihet në havan, aq më tepër i ndihet era e këndshme. I admiroj ata që janë kënaqur me fytyrën time dhe pas vdekjes do të më bëjnë nderime mbi varr, e në mbledhje më kanë shfaqur dashurinë e tyre, edhe në mungesë më kanë përmendur gjithmonë për të mirë.

Sqarim: Në lidhje me vjershën e sipërme është dhe fjala Profetike që thotë: “Zbukuroni mbledhjet tuaja me përmendjen e Aliut, të birit të Ebu-Talibit”.

- ♦ Me sa të kesh fuqi, mundohu që ti shtosh miqtë e sinqertë, të cilët në rast nevojë të bëhen si shtylla të forta për të ndihmuar.
 - ♦ Nuk janë shumë që njeriu të ketë njëmijë miq, po të kesh një armik është shumë.
 - ♦ Je i pavlefshëm e pa dobi, dhe s’ka njeri në botë që të përmirësojë gjendjen tënde. Unë i kam humbur të gjitha shpresat nga ti.
 - ♦ S’ka ndonjë dobi nga qenia ose mos qenia jote. Edhe sikur të zhdukesh prapë në skëterrë do të shkosh.
 - ♦ Derisa bota po të kritikon natë e ditë, pse ti nuk preferon më mirë largimin prej këtej.
 - ♦ Ti ki pak durim, se koha është një shpatë e mprehtë që e ndan njëren dysh.
 - ♦ Ai që pati një shportë hurma dhe bëri durim duke ngrënë nga një herë në ditë, gjeti shpëtim.
 - ♦ Puno si skllav për të qenë i lirë dhe këputi shpresat nga pasuria e njerëzisë.
 - ♦ Mos fito, se fitimi me mjete legale, ia ul prestigjin tjetrit, përkundrazi lypsia është ajo që e diskrediton njeriun. Kur të arrish që të mos ia kesh nevojën tjetrit, je më i larti i njerëzisë.
 - ♦ Në mos mbjellsh sot, kur ti shikosh të tjerët nesër duke korrur, do të pendohesh dhe do të mbushesh plot me hidhërimi.
 - ♦ Ditën e ri-ngjalljes s’ka ushqim tjetër, përveç se veprat e tua të mira, me të cilat do të ushqehesh deri në ditën e gjykimit. Unë, kur jam prekur nga ndonjë fatkeqësi, nuk jam dëshpëruar dhe nuk jam qarë si ndonjë foshnje; kam vajtuar vetëm atëherë kur ndonjë fëmijë i ka vdekur prindi dhe e ka lënë rrugëve në mëshirë të fatit.
 - ♦ Të thinjurit e flokëve të njeriut është shenja e parë e vdekjes dhe fillimi i pleqërisë së tij.
 - ♦ Zbardhja e flokëve është vdekja për to, edhe në mes të gjurmëve të tyre, pason edhe vdekja jote.
 - ♦ Kur ju shikon se ju zbardhet ndonjë flokë, bëhu gati për tu nisur.
 - ♦ Ti ishe drita e syve të mi, sot po të qaj me lot të përgjakur.
 - ♦ Kush të dojë le të vdesë pas teje, se Unë vetëm për ty kisha kujdes.
- Sqarim:** Imami këto dy vjersha ia ka dedikuar në mënyrë vajtimi Profetit A.S. kur ka ndërruar jetë. . Mua më ngushëllon një komb që s’e kupton durimin, brenda të cilit ka shkaqe që janë më të hidhura nga durimi.

(Vijon numrin e ardhshëm)

Nga Kurani Qerim...

(Vijon nga numri i kaluar)

SURETU ALI IMRAN

*Me emrin e Allahut, Mëshiruesit,
Mëshirëbërësit!*

- ♦ E kur e kuptoi Isai vendosmërinë e tyre në mosbesim (dhe qëllimin që ta mbysin), tha: “Kush janë ndihmëtarët e mijë për në rrugë të Allahut?” Havarijjet thanë: “Në jemi ndihmëtarë të fesë së Allahut, i besuam Allahut, e ti dëshmo për ne se jemi myslimanë (të bindur, të dorëzuar)!”
- ♦ Zoti ynë, ne e besuam atë që e zbrite (shpalljen), e pasuam të dërguarin (Isain), pra shënona bashkë me ata që dëshmojnë (besimin e drejtë)!”
- ♦ E ata (jehuditë) i kurdisën një dredhi (mbytjen e Isait), Allahu iu kundërvu dredhisë së tyre, Allahu është asgjësuesi më i fuqishëm kundër atyre që bëjnë dredhi.
- ♦ (Përkujto, o i dërguar) Kur Allahu tha: “O Isa, Unë po të marr ty, po të ngris tek unë, po të shpëtoj prej (sherrit të) atyre që nuk besuan. E ata që të besuan ty, do t’i ngris lart mbi ata që nuk besuan deri në ditën e kiametit, pastaj vetëm tek Unë është kthimi juaj, e Unë gjykoj mes jush për atë që kundërshtoheshit.
- ♦ Për sa u përket atyre që nuk besuan, Unë do t’i ndëshkoj me një ndëshkim të ashpër në këtë botë dhe në botën tjetër, dhe ata nuk do të kenë ndihmëtarë.
- ♦ E për sa u përket atyre që besuan dhe bënë vepra

të mira, atyre u japë shpërblim të plotë. Allahu nuk i do të padrejtë.

- ♦ Këto që po t’i lexojmë ty (o i dërguar) janë nga ajetet, janë nga Kurani i pa të meta (i rezistueshëm).
- ♦ Vërtet, çështja e Isait (të lindur pa baba) tek Allahu është sikurse çështja e Ademit. Atë e krijoi Ai nga dheu, e pastaj atij i tha: “Bëhu!” ai u bë.
- ♦ E vërteta është (kjo) nga Zoti yt, e ti kurrsesi mos u bën nga ata që dyshojnë.
- ♦ E kush të kundërshton ty në çështjen e tij (Isait) pasi të është bërë e ditur e vërteta, ti Thuaj: “Ejani i thërrasim bijtë tanë dhe bijtë tuaj, gratë tona dhe gratë tuaja, vetë ne dhe vetë ju, mandej singërisht të lutemi për mallkim, dhe mallkimin nga ana e Allahut ta hedhim kundër

gënjeshtarëve.

- ♦ S’ka dyshim, ky është lajm i vërtetë. Nuk ka asnjë të adhuruar tjetër pos Allahut. Allahu është Ai, i plotfuqishmi, vetëdijshmi.
- ♦ E nëse ata refuzojnë (besimin e drejtë), ata janë ngatërrestarë, për të cilët Allahu e di shumë mirë.
- ♦ Thuaju (o i dërguar): “O ithtarë të librit (Tëvrat e Inxhil), ejani (të bashkohemi) te një fjalë që është e njëjtë (e drejtë) mes nesh dhe mes jush: Të mos adhurojmë, pos Allahut, të mos ia bëjmë Atij asnjë send shok, të mos konsiderojmë njëri-tjetrin zotëri pos Allahut!” E në qoftë se ata refuzojnë, ju i thoni: “Dëshmoni pra, se ne jemi myslimanë (besuam një Zot)!”
- ♦ (Madje thuaju): “O ithtarë të librit, pse po polemizoni me ne rreth Ibrahimit? E, nuk janë shpallur as Tëvrat as Inxhili vetëm se pas tij?! A nuk e kup-toni (gënjeshtren tuaj)?”
- ♦ Ja ju jeni ata që polemizuat dhe për atë që e dinit (për Isain) e përse polemizoni për atë që s’keni kurrfarë dije (për Ibrahimin)? Allahu e di të vërtetën e ju nuk e dini.
- ♦ Ibrahim nuk ka qenë as jehudi as i krishterë, por ai ishte larg besimeve të kota, ishte mysliman dhe nuk ishte prej idhujtarëve.
- ♦ Njerëzit më me meritë për t’u thirrur në Ibrahimin, ishin ata që e ndoqën atë (besimin e tij) dhe ky Pejgamber me ata që besuan (ymeti i këtij). Allahu është mbrojtës i besimtarëve.
- ♦ Një grup nga ithtarët kishin dëshirë t’u shpien në rrugë të gabuar por ata nuk mashtrujnë tjetër pos vetes së tyre dhe nuk e vërejnë.

- ♦ O ithtarë të librit, përse nuk i besoni ajetet (Kuranin) e Allahut, e duke e ditur të vërtetën?
- ♦ O ithtarë të librit, përse, duke qenë se ju e dini, të vërtetën e ngatërroni me gënjeshtër dhe fshihni realitetin?
- ♦ Një grup nga ithtarët e librit thanë (të vetëve) : “Besoni para ditë në atë që u është shpallur atyre që besuan (myslimanëve), e pas dite MOS e besoni, e ndoshta edhe ata (myslimanët), do të zbrapsen (nga besimi i tyre) .
- ♦ Dhe (u thonin): Mos i besoni askujt përveç atij që është në fenë tuaj!” Thuaj (o i dërguar): “ I vetmi udhëzim është udhëzimi nga Allahu!” (u thoni të vetëve mos besoni nga droja) Se i jepet ndokujt (pejgamberllëku) sikurse u është dhënë juve dhe (nga droja) se do t’ju paraqesin fakte (myslimanët) para Zotit tuaj (ditën e gjykimit). Thuaju: “ E tërë e mira është në duar të Allahut, Ai ia jep atë kujt të dojë; Allahu është dhurues i gjerë, i gjithëdijshëm”.
- ♦ Ai veçon me mëshirën e vet (me pejgameberllëk) ke të dojë. Allahu është zot i mirësisë së madhe.*
- ♦ Ndër ithtarët të librit ka asish, që po ia besove një sasi të madhe (ari), ai t’a kthen ty atë, por ka të tillë që po ia besove një dinarë, ai nuk t’i kthen ty atë, përveç nëse gjithnjë i rri gati (ia kërkon pajada). Këtë (e bëjnë) për arsye se ata thonin: “ Ne nuk kemi kurrfarë përgjegjësie ndaj (pasurisë që u marrim) të paditurve (arabëve analfabetë). Pra duke e ditur të vërtetën, ata bëjnë gënjeshtër ndaj Allahut.
- ♦ Jo, (nuk është ashtu si thonë ata) po kush e përmbush amanetin e vet (është besnik) dhe ruhet nga mëkatet, s’ka dyshim, Allahu i do ata që ruhen.
- ♦ Ata që për një vlerë të paktë e shesin besën e dhënë Allahut, ndryshojnë edhe zotimet e tyre, të tillët nuk kanë pjesë (mëshirë) në botën tjetër, dhe në ditën e kia-

metit Allahu nuk u flet atyre, nuk i shikon ata dhe nuk i pastron (prej barrës së gabimeve), ata kanë një dënim të dhembshëm.

- ♦ Në të vërtetë, një grup prej tyre janë ata që pëshqellojnë gjuhët e tyre kur lexojnë librin (për të deformuar kuptimin) ashtu që ju të mendoni se ajo (shprehje) është nga libri, po ajo nuk është nga libri (i vërtetë), madje thonë: “ Kjo është nga Allahu. Ata duke ditur thonë gënjeshtër për Allahun.
- ♦ S’është e drejtë as nuk i takoi asnjë njeriu që t’i ketë dhënë Allahu librin, urtësinë dhe pejgamberllëkun, e pastaj ai t’u thotë njerëzve: “Bëhuni rob të moj (adhurojmë mua) e jo të Allahut!” por (ju thotë): “Bëhuni dijetarë të mësimave të Zotit, ngase u keni mësuar njerëzve librin dhe e keni studiuar atë.
- ♦ Dhe as që ju urdhëron ai (pejgamberi) që të adhuronin engjëjt, as pejgamberët për zota. Vallë, a ju urdhëroi ai juve mosbesimin pasi që ju jeni myslimanë?
- ♦ Përkujtoni (o ithtarë të librit) kur Allahu mori zotimin e pejgamberëve: nga ajo se juve ju dhashë libër e urtësi, ju patjetër do t’ua besoni dhe ndihmoni Pejgamberin që vjen pas juve, e që vërteton atë që ju keni pranë veti. Tha (Allahu): “A pranuat, a e morët sipër obligimin Tim?” Ata thanë: “Ne e pranuat!” Tha (Allahu): “Dëshmoni pra, edhe Unë dëshmoj bashkë me ju!”
- ♦ E kush shkel këtë (zotim) pas kësaj, ata janë jashtë respektit ndaj Allahut.
- ♦ A mos kërkojnë ata (ithtarët e librit) fé, pos fesë së shpallur nga Allahu? E Atij i është dorëzuar gjithë çka në qiej e në tokë, me dashje e pa dashje dhe tek Ai kthehen.
- ♦ Thuaj: “Ne i kemi besuar Allahut, edhe asaj që na u zbrit neve edhe asaj që i është zbritur Ibrahimit, Ismailit, Is-hakut, Jakubit, dhe pasardhësve. Edhe asaj që i është

dhënë Musait dhe Isait, edhe asaj që u është zbritur të gjithë pejgamberëve nga Zoti i tyre. Ne nuk bëjmë kurrfarë dallimi në mes tyre dhe ne vetëm Atij i jemi dorëzuar.

- ♦ E, kush kërkon fe tjetër përveç fesë islame, atij kurrsesi nuk i pranohet dhe ai në botën tjetër është nga të dëshpëruarit.
- ♦ E, si t’ia udhëzojë Allahu një popull që pas besimit të tyre u bënë pa besimtarë dhe pasi dëshmoi se i dërguari është i vërtetë, dhe pasi t’ju kenë ardhur atyre argumente të qarta? Allahu nuk i mundëson udhëzimin e Vet popullit zullumqarë
- ♦ Ndëshkimi i të tillëve është: mallkimi nga Allahu, nga engjëjt dhe nga gjithë njerëzimi tok.
- ♦ Ata përgjithmonë janë në të (në zjarr), atyre as nuk ju lehtësohet dënimi as nuk u jepet afat.
- ♦ Përveç atyre që pas asaj u penduan dhe u përmirësuan. Vërtetë, Allahu shumë falë dhe mëshiron.
- ♦ Ata të cilët pas besimit të tyre u bënë pa besimtarë, e pastaj edhe e shtuan mosbesimin, atyre kurrsesi nuk u pranohet pendimi. Të tillët janë mu ata të humburit.
- ♦ Ata që nuk besuan dhe vdiqën si mosbesimtarë, asnjërit prej tyre nuk t’u pranohet për kompensim, qoftë edhe plotë faqen e dheut ari. Ata i pret një dënim i dhembshëm dhe për ata nuk ka ndihmëtarë. Kurrë nuk do t’ia arrini shqirëtimin e plotë me besim (as kënaqësinë e lumtur në xhenet) derisa të mos e jepni më të dhembshëm (më të dashurën) e pasurisë suaj. Çka do që jepni (për Zotin), Allahu e di.
- ♦ Tërë ushqimi ishte lejuar për bijtë e izraelit, përveç atij që Israili (Jakubi) para se të zbriste Tëvratit, ia ndaloi vetvetes. Thuaju: “Silleni pra Tëvratit dhe lexonin atë, nëse jeni të vërtetë (në çka thoni)?
- ♦ Ai që edhe pas kësaj shpif gënjeshtër kundër Allahut, ata vërtet janë mizorë

(Vijon numrin e ardhshëm)

Takim me Papën e bektashinjtë

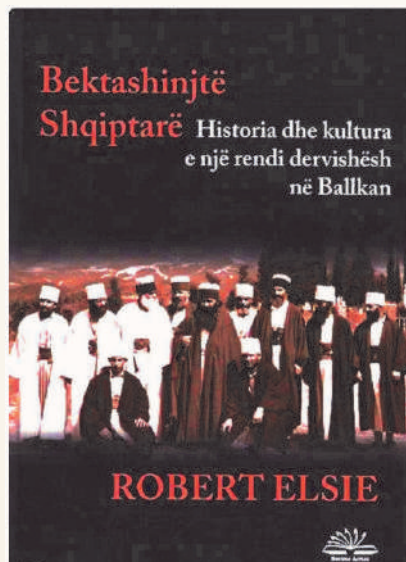
Nga Kurt SELIGER*

Gazetari austriak, Kurt Seliger, gjithmonë kishte dashur të shkonte në Shqipëri. Ai ishte i interesuar veçanërisht për historinë dhe ishte magjepsur nga vendi ekzotik, pasi kishte lexuar për skandalet dhe korrupsionin në oborrin e Mbretit Zog, në vitet 1930 dhe pushtimin Italian, pak para fillimit të Luftës së Dytë Botërore. Kështu, ai me motoçikletë u nis për në Shqipëri, pasi kishte arritur të bindte gruan e tij Fritzi të shkonte me të. Çifti u largua nga Vjena në korrik të vitit 1956 dhe më pas kaluan nëpër Jugosllavi, derisa arritën në postën kufitare shqiptare të Hanit të Hotit. Atje, ata shkaktuan mjaft probleme me motoçikletën e tyre. Në Shqipëri në atë kohë, nuk vinte asnjë turist dhe aq më tepër, asnjë me motor. Në prill të vitit 1957, ata u rikthyen për herë të dytë atje. Në Tiranë, ata e parkuan motorin në të famshmin hotel "Dajti" dhe e lanë aty derisa erdhi koha të largoheshin nga vendi. Agjencia Turistike Shtetërore Albaturist këmbënguli t'i pajiste me makinë dhe shofer. Gjatë këtij udhëtimi, Seliger dhe gruaja e tij kaluan tre muaj, duke udhëtuar nëpër Shqipëri dhe vizituan Kryegjyshatën në Tiranë, të shoqëruar nga historiani shqiptar Aleks Buda (1910-1993). Rrëfimi i Seligerit jep një vështrim të rrallë mbi komunitetin bektashi në vitet e para të regjimit stalinist në fuqi.

E pyeta Aleks Budën: "Çfarë mendojnë bektashinjtë për sistemin e ri në Shqipëri?"

"Do ishte më mirë të shkoje e të pyesje ata, u përgjigj ai. Pak orë më vonë, udhëtuan nëpër lagjen me ciganë të Tiranës, në një kodrinë në periferi të qytetit, nga ku shpalosej një pamje e mrekullueshme e malit të Dajtit aty pranë dhe gjithë qytetit magjepsës. Në distancë dukej një ndërtesë me një kupolë të madhe dhe kuptuam se aty ishte vendbanimi i udhëheqësit botëror të Bektashinjtë.

Ne hymë në një sallë të madhe pritjeje dhe na takuan disa baballarë, siç quhen personalitetet bektashiane dhe shumë prej dervishëve. Baballarët kishin vënë në kokë taxh dhe ishin veshur me rroba të gjelbërta. Veçanërisht mbresëlënës mes tyre ishin më të vjetrit me mjekrën e gjatë, deri në gjoks. Ne si vizitorë të huaj, natyrisht që

nuk dinim asgjë për hierarkinë bektashiane: nëse gradat dhe rëndësia përcaktoheshin nga mosha, nga lartësia e taçit apo nga gjatësia e mjekrës? Prandaj, nuk e dinim se cili nga baballarët ishte shefi i tyre. Në fillim, mendova se duhet të ishte ai me mjekër bardhë, shumë të gjatë, i cili dukej se ishte si më i moshuari dhe ishte i pari që na u afrua, por sapo mbaruan përshëndetjet, erdhi një burrë hijerëndë. Ai ishte rreth 45 vjeç, kishte tipare të forta dhe miqësore dhe një mjekër të errët imponuese. Ai na dha dorën, më puthi në të dy faqet dhe më pas na udhëhoqi drejt zyrës së tij. Ky ishte padyshim shefi.

Ai u ul në tryezën e tij dhe baballarët e tjerë zunë vend në kolltukët përgjatë murit. Ne u ulëm përballë tyre. Muret e zyrës ishin të mbuluara me pamje të ndryshme alegorike. Pranë tavolinës së Dede Ahmet Myftarit, siç e quanin, ishte një orë e vjetër lavjerrës me figura interesante. Dede Ahmet Myftari na uroi edhe një herë mirëseardhjen dhe na pyeti për shëndetin. Më pas disa dervishë erdhën

me pije, ëmbëlsira dhe kafe moka.

Në atë kohë, Aleks Buda i kishte thënë Kryegjyshit, siç njihej Dede Ahmet Myftari, se çfarë donim të dinim. Me qetësi dhe thjeshtësi, ai filloi: "Një nga njerëzit tanë të urtë ka thënë dikur, që t' mos jini mendjemëdhenj se nuk jeni asgjë tjetër pos pluhur. Një tjetër burrë i urtë ka thënë:

"Nëse doni që ta dini se si kanë përfunduar njerëzit e mëdhenj të kësaj toke, pyesni tokën. Do t'u tregojë, me siguri!" Një urtë i tretë ka thënë: "Nëse jeni në shoqërinë e një njeriu më të lartë se ju, duhet të tregoni respekt. Nëse jeni në shoqërinë e një njeriu më të ulët se ju, duhet të tregoni respekt edhe për atë, sepse ai ende nuk i ka bërë të gjitha gabimet që keni bërë ju. Nëse jeni në shoqërinë e një njeriu të mençur, bëjini atij të gjitha nderimet e mundshme, sepse mençuria është burimi i jetës, ndërsa marrëzia është burimi i vdekjes. Një i mençur do të dijë të mos dalë mbi masën, sepse ata kanë më shumë mençuri, sesa keni ju në kokën tuaj". Thënie të mëdha, mendova me vete dhe ky i thënka shumë bukur. "Besimi ynë është gjithëpërfshirës", vazhdoi Dede Ahmet Myftari.

Ne kërkojmë bashkimin e Zotit, njeriut dhe natyrës. Ne duam ti kapërcejmë ndryshimet, ndryshimet midis teje dhe meje, ndryshimet midis atij që ka dhe atij që nuk ka dhe ne duam të heqim qafe gjithçka, që shkakton vuajtje njerëzore. Por asgjë nga këto nuk mund të arrihet me forcë. Në atë rast, suksesi do të ishte vetëm sipërfaqësor dhe do të çonte në një pseudo besim. Parimet tona thonë: "Të gjithë njerëzit përbëhen nga e njëjta materie dhe prandaj duhet të njohin njëri-tjetrin, ta duan njëri-tjetrin dhe ta ndihmojnë njëri-tjetrin. Ne kërkojmë pastërti shpirtërore dhe respekt për qeniet njerëzore. Kjo ka qenë baza e mësimave tona, që në fillim dhe është ende dhe sot".

Dede Ahmet Myftari fliste ngadalë, sikur po peshonte me kujdes çdo fjalë. Ai kishte një fytyrë të veçantë me një shprehje të gëzuar dhe të gjallë. Unë kisha dëgjuar që bektashinjtë i mbanin të fshehta mësimet dhe ritet e tyre dhe isha i befapsur që ai po fliste kaq hapur për to. Arrita në përfundimin, se bektashinjtë kishin hequr dorë nga misteret e së kaluarës. Meqë kisha parë dervishët rotullues në Shkodër, e pyeta direkt rreth ceremonive bektashiane.

Reagimi i shefit më befaso. Me një vezullim në sy, ai më pa sikur donte të thoshte: "Pra, ti mendon se mund të më nxjerrësh gjëra, që nuk dua të ti tregoj? Duhet të mendohesh më shumë se kaq!" Në të vërtetë tha këto fjalë: "Ju lutemi mos pyesni për ritet tona. Ne nuk i zbulojmë

bindjet tona. Kjo nuk është kritikë ndaj feve të tjera. Askush nuk duhet t'i dënojë të tjerët në masë. Mërmë katolikët, për shembull, Disa prej tyre bashkëpunuan me italianët dhe me gjermanët, por nuk duhet të harrojmë rolin e madh që katolikët luajtën në zhvillimin e letërsisë shqiptare. Kjo më zgjoi akoma më shumë interesin për ceremonitë e tyre sekrete. Në një moment, kur ne dhe baballarët ishim të zënë me pijen dhe ëmbëlsirat, e pyeta Aleks Budën rreth tyre, por ai nuk donte të zbulonte sekretet e bektashinjve, që ai padyshim i dinte dhe thjesht u përgjigj, se ata bëjnë lutjet e tyre në heshtje të varret e njerëzve të tyre të shenjtë. Bektashinjtë përqendrohen tek të menduarit, ndryshe nga Rufait, që e shfaqnin hapur bashkimin e tyre me Allahun. Kjo ishte gjithçka që munda të mësoja. U hodha një sy fotografive interesante në mure, duke menduar, që mund të më ndihmonin të zbuloja më shumë rreth tarikait. Në një nga pikturat ishte një njeri i shenjtë, që rrethohej nga kafshë të ndryshme. Pyeta për këtë dhe Kryegjyshi u përgjigj: “Kuptimi i pikturës është se kushdo që e kthen të keqen me të keqe, është kafshë. Kushdo që e kthen të mirën me të keqen, është gjarpër. Kushdo që e kthen të mirën me të mirë, është njeri i mirë dhe kushdo që e kthen të keqen me të mirë, është njeri i madhërishtëm”. Mbete i befasuara, kështu që vendosa t'u kthehem temave më të prekshme: “Sa bektashinj ka në Shqipëri?” e pyeta. Me po atë vezullim në sy, Dede Ahmet Myftari u përgjigj seriozisht: “Ne jemi të interesuar për ndërgjegjen e njerëzve, jo për numrat, por nëse doni ta dini, në Shqipëri janë rreth 200,000 bektashinj. Çdokush mund të bëhet bektashi, burrë apo grua qoftë. Kushtet e vetme janë, që duhet të jenë mbi tetëmbëdhjetë vjeç dhe të kalojnë nëpër një ceremoni pranimi. Katolikët dhe ortodoksët gjithashtu mund të bashkohen me komunitetin tonë.” Unë pyeta më shumë rreth ceremonisë. Aleks Buda u përgjigj me një anekdotë nga qyteti i tij i lindjes: “Dikur, djali i një tregtari të pasur donte të bëhej bektashi. Kjo ka ndodhur në një kohë, kur njerëzit ishin shumë të varfër dhe për të varfrit, stomaku (plëndësi) i qengjit konsiderohej ushqim special, por ishte diçka që të pasurit nuk e hanin. Pra, nëse dikush hante stomak qengji, do të thoshte që ishte i varfër. Si pjesë e ceremonisë së bashkimit me besimin bektashian, i biri i të pasurit do të blinte një stomak deleje dhe ta mbante në dorë nëpër qytet. Mund ta imagjinoni reagimin. Kjo ishte mënyra se si u pranua

i riu”. Baballarët na u bashkuan me gëzim tek rrëfimi i Aleks Budës, i cili fliste në shqip me ta dhe më pas përkthente për ne: “Kryegjyshi do të dijë, nëse jeni i interesuar të vizitoni pjesën tjetër të ndërtesës.”

“Mund të shihni gjithçka, madje dhe dhomën private, tha Dede Ahmet Myftari. Ne nuk kemi gjë për të fshehur.”

Dhe kështu, nisëm të ecnim mbi qilimat e trashë, pambuk të butë. Dhomat kishin një atmosferë të çuditshme, me fotografi të baballarëve dhe Kryegjyshëve të ndjerë. Pastaj hymë në dhomën e lutjeve, dyshemeja dhe muret e së cilës ishin zbukuruar me stil oriental, por nuk kishte asgjë të fshehtë në të.

“Shikoje këtë, më tha Dede Ahmet Myftari, duke bërë me shenjë nga një fotografi. Ky është një nga ish Kryegjyshët e tarikait tonë. Ai ka jetuar në Ankara deri në vitet 1929 dhe më pas, për shkak të përndjekjes nga turqit, u kthye në atdheun e tij, Shqipëri. Italianët më vonë e vranë fshehurazi”. U hodha një sy më nga afër gjërave në mur: dekrete, foto të dervishëve dhe baballarëve me uniforma partizane, ku disa prej tyre kishin medalje për pjesëmarrjen në luftën çlirimtare. Klerikë mes partizanëve? Kur u kthyem në zyrë, e pyeta për këtë dhe ai më tha:

“Në përputhje me mësimet tona, ne duam të jemi bij patriotë të vendit tonë. Ne kurrë nuk e harrojmë, se jemi bij të popullit tonë, po ashtu si njerëzit e tarikait tonë në Beograd, në Maqedoni, Bullgari, Hungari dhe Egjipt, kudo ku ka bektashinj. Themeluesi i Tarikait tonë, Haxhi Bektash Veliu, na ka mësuar të kultivojmë zakonet e vendit, në të cilin jetojmë. Dhe Muhameti ka thënë: “Dashuria duhet të jetë baza e të gjitha veprave!” Ne njohim katër lloje dashurie: dashurinë për unitetin e Zotit dhe njeriut, dashurinë për njerëzimin, dashurinë për dy në një, d.m.th. për prindërit dhe, më në fund, dashurinë për origjinën e gjithçkaje, d.m.th. për njerëzit. Kur u sulmua vendi ynë, ishte pjesë normale e besimit tonë, të luftonim për popullin tonë. Po, morëm pjesë në luftën e popullit tonë, por kurrë nuk do të ishim agresorë, sepse ne i respektojmë të drejtat e popujve të tjerë si tonat. Doni të dini diçka për rolin tonë në luftën çlirimtare? Në këtë luftë dhanë jetën 32 baballarë dhe dervishë dhe 3.000 bektashinj të tjerë. Edhe unë, mora pjesë në ushtrinë e popullit në luftën çlirimtare. Ndoshta i keni parë thënie në zyrën time për medaljet që më janë dhënë, me motivacionet përkatëse.

Dhe çfarë mendoni për qeverisjen demokratike të popullit dhe rendin e ri shoqëror që është krijuar?

Ne jemi të vetëdijshëm për propagandën në vende të ndryshme, përfshi edhe vendin tuaj, Austrinë. Unë ju siguroj, se ne kemi liri të plotë për të menduar si të duam dhe për të bërë çfarë të duam. Ju mund t'u tregoni njerëzve në vendin tuaj se feja nuk mund t'u futet ose t'u nxirret me forcë njerëzve. Ne kemi ligjet tona dhe u përmbahemi atyre. Kur shohim që miratohen ligje të reja më të mira dhe më të drejta se ato të mëparshmet, ne jemi të fundit që ankohemi për to. Çdo njeri i arsyeshëm e kupton rëndësinë e fesë, drejtësisë dhe dashurisë, por tani që jemi përfshirë në diskutime politike, do doja të shtoja diçka tjetër. Një nga maksimat tona është: “Gjykojeni një njeri nga veprat e tij. Normalisht do prisim që politikanët perëndimorë të ishin besimtarë. Dhe gjithmonë kështu e përshkruajnë veten, por kur shohim veprat e tyre, kemi dyshime. Kur shohim, për shembull, sesi ndërhyjnë në çështjet e brendshme të vendeve të tjera ...”

Këtu ndaloj, ndoshta e kuptoi se nuk kishte nevojë të vazhdonte më tej. Për të ndryshuar temën, i thashë: “Ku i merrni financimet?” Ishte e njëjta pyetje, që i kisha bërë përfaqësuesit më të lartë të Kishës Katolike në Shqipëri.

“Kemi toka dhe marrim subvencione nga qeveria, ashtu si të gjitha bashkësitë e tjera fetare. Por ndryshe nga të tjerët, ne punojmë tokën tonë dhe nuk marrim rrogë. Kryegjyshi dhe baballarët kanë qenë në ushtri dhe nuk kanë pranuar të marrin rrogë. Ishte detyra jonë të shërbenim. Qeveria i ndihmon të gjitha bashkësitë fetare, por shtoi ai, duke pulitur sërish sytë: “Nuk mund t'i bëjë njerëzit besimtarë me zor.” Dede Ahmet Myftari më pas foli për vendet e shenjtë dhe varret e baballarëve të tyre, ku falen bektashinjtë dhe pastaj na çoi tek vendi ku rrinte. Aleks Buda donte të na bënte një foto në grup. Papritmas, Dede Ahmet Myftari i thirri gruas time: “Ti jo. O Zot! Çfarë do të mendonin njerëzit për mua nëse do të më shihnin në fotografi me një grua!” Bektashinjtë, siç shpjegoi Aleks Buda, janë normalisht shumë më liberalë dhe progresivë, sesa komunitetet e tjera fetare në lidhje me gratë, por një grua në foto me sa duket ishte shumë!

Kur u ndamë, më puthi edhe një herë në të dy faqet. Ahmet Myftari më pas tha: “Ju uroj shëndet dhe suksese dhe ju uroj njerëzve tuaj, të gjitha të mirat në aktivitetet e tyre për paqe.”

CELEBRATING MARCH 22, SULTAN NOVVRWZ DAY

By, Shelda AGARAJ-JANO

On Saturday, March 22, 2025, in the premises of the Bektashi Holy See in Tirana, was celebrated Sultan Novrwz Day. The premises of the Holy See, where the rites of this activity were held, were overcrowded as rarely before by believers, Bektashi clerics from Albania and other countries, leaders and representatives of other religious faiths, state and local leaders, ministers, deputies, politicians, people of art, culture, theologians, renowned scholars, etc., on the marked day of Sultan Nevrvz. The rites of this day were led by His Holiness, Hajji Dede Baba, Edmond Brahimaj. In this activity, in addition to Bektashi clerics and other faiths from Albania, North Macedonia and Kosovo, participated also the following: the Speaker of the Albanian Parliament, Mr. Elisa Spiropali; MP Jorida Tabaku; Minister of the Interior; Minister of Agriculture; Mayor of Municipal Unit No. 1, Tirana; Mayor of Municipal Unit No. 2, Tirana; Representative of the American Embassy in Tirana; Representative of the Embassy of Bulgaria; Representative of the Embassy of Hungary; Ambassador of Albania to North Macedonia; Archbishop of the Orthodox Church of Albania, Joan; Head of the Muslim Community of Albania, Haxhi Bujar Spahiu; Metropolitan Archbishop, Monsignor Arjan Doda; Secretary of VUSH, French poet Laure Cambau, Italian musicologist Luciana Manca. .. The rites of this event also included performances

by actors Bujar Asqeri and Dritan Boriçi.

GREETINGS OF THE BEKTASHI WORLD GRANDFATHER:

In the name of God, the Merciful!
Honorable Bektashi clerics, and
other religious communities in Albania
and abroad!

Honorable believers and lovers of
Bektashism!

Honorable representatives of
central and local institutions in the
country!

Honorable representatives of the
Diplomatic Corps accredited in our
country!

I am honored that with your
presence we share these joyful moments
of this religious ceremony and
national holiday of Sultan Novrwz,
the birthday of Imam Ali. Quoting
the Prophet Muhammad, 'Ali is 'like
my soul' (ka-nafsi). He said to 'Ali:
'You are from me and I am from you'
"Indeed, 'Ali is from me and I am
from him and he is the wali (spiritual
protector/master) of every believer
after me.

We commemorate on this marked
day of Imam Ali, on this festive day
of the spring equinox a prominent
figure of Bektashism Imam Ali. On
this day of deep spiritual reflection on
the history of Imam Ali and the great
love that the Prophet Muhammad
had for him, we must understand that

the temporary material life should be lived by doing good deeds, showing kindness to one another and believing in God. "Nothing happens on this earth and in the heavens except with the following seven stages: Will, intention, destiny, decree, permission, book and implementation. And whoever thinks that he can reduce any of these stages, he has truly denied the creator." – Imam Ja'far Sadiq, *Usul al-Kafi*, vol. 1, p. 149. The birthday of Imam Ali is important in the heavens and on earth, as the sun and the moon have a great influence on our lives on earth. "The sun and the moon follow precisely calculated courses."

Our beloved Prophet Muhammad (peace be upon him) said about Imam Hazrat Ali:

"You will see your Lord as you see the moon on a full night." 'Ali is

with the Quran and the Quran is with 'Ali. They will not be separated from each other until they return to me."

"O Ali, you are the leader (sayyid) in this world and the Hereafter. Your beloved is my beloved and my beloved is the beloved of God; your enemy is my enemy and my enemy is the enemy of God. Woe to those who hate you after me (after I have passed from this life)."

Our Holy Prophet said: O Ali! I will soon leave this world, but you will guide the children of Adam until the Day of Judgment. The All-Merciful Allah places in Your Blessed Hands the fate of this world and the Hereafter!

The message that I want to share with you today, honorable ones, is to love each other and God more, because only good comes from Him.

To walk throughout your life on the straight path of truth, and to be grateful and appreciative of God's blessings. These religious ceremonies are blessings that unite us, so that we can feel each other closer, in pain, happiness, illness, health, sorrows and joys. May God unite us, not only today but always, "The wisest man is the one who knows how to forgive, despite having the possibility of revenge" would quote Imam Hussein. Therefore, this life has been given to you by God to be true, worthy, pure with yourself and God. I wish on this holy day that peace and security of life prevail throughout the world, we pray to God that every life is saved and every soul unjustly lost in war rests in peace. May Imam Ali be our help on this marked day! May God Almighty bless us all! Amin!"

Botim i ri nga Dede Edmond Brahimaj

Haxhi Dede Baba,
Edmond Brahimaj

Kryegjyshi Botëror Bektashian

Nefes Jeta ime

Tiranë, 2025